सामायक सूत्र अर्थ सहित.

તથા

ચૈત્યવંદન, સમકિતના ૬૭ બોલ તથા મા-
ર્ગાનુસારીના ૩૫ બોલ, શિખામણ છ-
ત્રીશી, રત્નાકર પચીશી, સ્તવન,
થોય વિગેરે.

છપાવી પ્રસિદ્ધ કરનાર

શ્રી આદ્ય જૈનધર્મ પ્રવર્તક સભા.

આવૃત્તિ ત્રીજી.

અમદાવાદ.

ધી કાંટે શેઠ મોતીલાલ અમરતલાલના મકાનમાં
અમદાવાદ 'યુનિયન પ્રિંટિંગ' પ્રેસમાં
ઘેલાભાઈ નરસિંહદાસે છાપ્યું.

સંવત ૧૯૪૫. સને ૧૮૮૯.

કિંમત રૂ૦-૧-૦

3740

अथ सामायक सूत्र.

अर्थ सहित.

---

१ अथ नवकार मंत्र.

નમો અરિહંતાણં—અરિહંત ભગવાનને નમસ્કાર થાઓ.

નમો સિદ્ધાણં—સિદ્ધ ભગવાનને નમસ્કાર થાઓ.

નમો આયરિઆણં—આચારજ ભગવાનને નમસ્કાર થાઓ.

નમો ઉવજ્ઝાયાણં—ઉપાધ્યાયજીને નમસ્કાર થાઓ. (સ્કાર થાઓ.

નમો લોએ સવ્વ સાહૂણં—લોકની અંદર સર્વ સાધુઓને મારો નમ-

એસો પંચ નમુક્કારો—એ પાંચ નમસ્કાર.

સવ્વ પાવપ્પણાસણો—એ સર્વ પાપનો નાશ કરવાવાળા છે.

મંગળાણંચ સવ્વેસિં—સર્વ મંગળીકને વિશે.

પઢમં હુવઈ મંગલં—તે પેહેલું મંગળીક છે.

પદ (૯) સંપદા (૮) ગુરૂ (૭) લધુ (૬૧) સર્વ વર્ણ (૬૮).

२ अथ पंचिंदिअना अर्थ.

પંચિંદિઅ સંવરણો—પાંચ ઈંદ્રિઓના વિકારને રોકનાર.

તહ નવવિહ—તથા નવ પ્રકારના.

બંભચેર ગુત્તિધરો—શીયલ વૃતની ગુપ્તિને ધારણ કરનાર.

ચઉવિહ કસાયમુક્કો—ચાર પ્રકારના કષાયથી છૂટા.

ઈઅ અઠારસ ગુણેહિં સંજુત્તો—એ અઢાર ગુણે કરીને સહીત હોય.

પંચમહવ્વય જુત્તો—પાંચ મહાવ્રત યુક્ત. [સમર્થ હોય.
પંચવિહાયાર પાલણ સમથ્થો—પાંચ પ્રકારના આચાર પાળવાને
પંચ સમિઓતિ ગુત્તો—પાંચ સમિતિ અને ત્રણ ગુપ્તિ.
છત્તીસ ગુણો ગુરૂ મજઝ—એ છત્રીસ ગુણે કરીને સહીત મારો ગુરૂ છે
પદ (૮) ગાથા (૨) ગુરૂ (૧૦) લઘુ (૭૦) સર્વ વર્ણ (૮૦)

३ अथ इच्छामि खमासमणाना अर्थ.

ઇચ્છામિ ખમાસમણો—ક્ષમાદિક ગુણે કરીને સહીત એવા હે સાધુજી હું ઇચ્છું છું.
વંદિઉં જાવણિજ્જાએ નિસીહિઆએ—પાપ વ્યાપાર છોડીને અથવા શરીરની શક્તિવડે વાંદવાને.
મથ્થએણ વંદામિ—મસ્તકવડે હું નમસ્કાર કરૂં છું.
ગુરૂ (૩) લઘુ (૨૫) સર્વ વર્ણ (૨૮)

४ ॥ अथ सुगुरुने सुखशातानी पृच्छा ॥

ઇચ્છકાર સુહરાઇ સુહદેવસિ ॥ સુખ તપ શરીર નિરાબાધ ॥ સુખ સંજમ જાત્રા નિર્વહો છોજી ॥ સ્વામી શાતા છેજી ॥ ભાત પાણીનો લાભ દેજોજી ॥ ઇતિ ॥

(५) अथ इरिया वहियाना अर्थ.

ઇચ્છાકારેણ—ઇચ્છાએ કરીને,
સંદિસહભગવન્—ભગવંત આદેશ આપો.
ઇરિયાવહિયં પડિક્કમામિ—માર્ગમાં ચાલતાં જે પાપ થાય તેથી હું નિવરતું? ગુરૂ કહે નિવર્તો.
ઇચ્છં ઇચ્છામિ પડિક્કમિઉં—પ્રમાણ. મારા મનની ઇચ્છાએ પાપને. પરિહરવાને ઇચ્છું છું.

ઇરિયાવહિયાએ—માર્ગમાં ચાલતાં જીવની.
વિરાહણાએ—વિરાધના થઈ હોય.
ગમણાગમણે—જતાં આવતાં.
પાણક્કમણે—કોઈ જીવ ચાંપ્યો હોય.
બીયક્કમણે—બીજ સુકાં, લીલાં ચાંપે.
હરિયક્કમણે—લીલી વસ્તુ ચાંપી હોય.
ઓસાઉત્તિંગ—ઠારનું પાણી તથા કિડિયારૂં કે ગધઈયાં.
પણગદગ—પાંચ વર્ણી સેવાળ (નીલ, ફુગ) તથા કાચું પાણી.
મટ્ટીમક્કડા—માટી, કરોળીયાના પડ.
સંતાણા સંકમણે—જાળ; ચાંપ્યાં હોય તેથી.
જેમેજીવાવિરાહિયા—મેં જે જીવની વિરાધના કીધી હોય.
એગિંદિયા—એકેંદ્રી (પૃથ્વી, પાણી, અગ્નિ, વાયરો, વનસ્પતી
બેઇંદિયા—બે ઇંદ્રી, (કીડા,અળસીયા, પાણીના પુરા વિગેરે.)
તેઇંદિયા—ત્રણ ઇંદ્રી વાળા (માકણ, કીડી, મંકોડા વિગેરે.)
ચઉરિંદિયા—ચાર ઇંદ્રી વાળા (માંખી, ભમરા, ફુદાં)
પંચિંદિયા—પાંચ ઇંદ્રીં વાળા (મનુષ્ય ત્રીજંચ વીગેરે જીવોને.)
અભિહયા—સામા આવતા હણ્યા હોય.
વત્તિયા—ધુડે કરીને ઢાંક્યા હોય.
લેસિયા—ભુમી સાથે, ભીંતે ઘસ્યા.
સંઘાઇયા—માંહોમાંહે શરીરે શરીર મેળવ્યાં હોય.
સંઘટ્ટીયા—થોડા સ્પર્શવડે પીડા કરી.
પરિયાવિયા—પીટયા એટલે પરિતાપ ઉપજાવ્યા.
કિલામિયા—થકવીને મુડદાલ કીધા હોય.
ઉદ્દવિયા—ત્રાસ પમાડી હાલી ચાલી ન શકે એવા કીધા.
ઠાણાઓઠાણં, સંકામિયા—એક સ્થાનથી બીજે સ્થાનકે મુકયા હોય.

જીવિયાઓ વવરોવિયા—જીવીત થકી ચુકાવ્યાં મારી નાંખ્યાં.

તસ્સમિચ્છામિદુક્કડં—તે પાપ મિથ્યા, નિષ્ફળ થાઓ.

પદ (૨૬) શંપદા (૮) ગુરૂ (૧૪) લઘુ (૨૩૬) સર્વ વર્ણ (૧૫૦)

(૬) अथ तस्स उत्तरीना अर्थ.

તસ્સ ઉત્તરી કરણેણ—તે પાપ શુદ્ધ કરવાને.

પાયચ્છિત કરણેણં—તે પાપને છેદ કરવાને.

વિસોહીકરણેણં—આત્માને શુદ્ધ કરવાને.

વિસલ્લી કરણેણં—આત્માને માયા નિયાણને મિથ્યાત્વ એ ત્રણ શલ્ય રહીત કરવાને.

પાવાણંકમ્માણ—પાપ કરમ તેને.

નિગ્ઘાયણઠ્ઠાએ—ટાળવાને અર્થે.

ઠામિકાઉસ્સગ્ગં—કાઉસ્સગ્ગ કરૂંછું.

પદ (૬) સંપદા (૧) ગુરૂ (૧૦) લઘુ (૩૯) સર્વ વર્ણ (૪૯).

૭॥ अथ अन्नथ्थ ऊससिएणंना अर्थ ॥

અન્નથ્થ ઉસસિએણં—બીજે ઠેકાણે, ઊંચા સ્વાસવડે.

નીસસિએણં, ખાસિએણં, છીએણં—નીચા સ્વાસવડે, ઉધરસવડે છિંકવડે.

જંભાઇએણં, ઉડ્ડુએણં, વાય નિસગ્ગેણં—બગાસાવડે, ઓડકારવડે, વા સંચરવાથી.

ભમલિએ, પિત્ત મુચ્છાએ, ॥ ૧ ॥ સુહુમેહિં અંગસંચાલેહિં—તમ્મરવડે પિત્તના ઉછાળાથી, અંગના સુક્ષ્મ સંચારથી.

સુહુમેહિં ખેલ સંચાલેહિં—સુક્ષ્મ થુંક અથવા કફ ગળવા વડે.

સુહુમેહિં દિઠ્ઠિસંચાલેહિં ॥ ૨ ॥—સુક્ષ્મ દ્રષ્ટીના સંચારવડે.

એવમાઇએહિં આગારેહિં—આ પૂર્વોક્ત બાર આગાર આદે લેઇને બીજા આગારોથી.

અભગ્ગો અવિરાહિઓ—અખંડિત, અવિરાધ્યો.
હુજ્જમે કાઉસ્સગ્ગો ॥૩॥—મ્હારે કાઉસ્સગ્ગ હોજો.
જાવ, અરિહંતાણં, ભગવંતાણં—જ્યાંસુધી, અરિહંત, ભગવાનને.
નમુક્કારેણં, નપારેમિ ॥૪॥ તાવકાયં—નમસ્કાર વડે, ન પારૂં, ત્યાંસુધી મારી કાયાને.
ઠાણેણં, મોણેણં ઝાણેણં—સ્થાનકવડે, મૌનપણે, ધ્યાને.
અપ્પાણં વોસિરામિ ॥૫॥—પોતાની મેળે વોસિરાવું છું.
સંપદા (૫) પદ (૨૮) ગુરૂ (૧૩) લઘુ (૧૨૭) સર્વ વર્ણ (૧૪૦)

॥ અથ લોગસ્સના અર્થ.

લોગસ્સ ઉજ્જોઅગરે—લોકને કેવળ જ્ઞાન વડે ઉદ્યોતના કરનાર.
ધમ્મ તિથ્થયરે જિણે—ધર્મ તીર્થના કરણહાર.
અરિહંતે કિત્તઇસ્સં—કર્મરૂપ વેરીના હણનારની કીર્તિ કરૂછું.
ચઉવીસંપિ કેવલી ॥૧॥—એ ચોવીસે કેવળી છે. (નાથને વાંદું છું.
ઉસભમજિઅં ચવંદે—પેહેલા શ્રી રીખભદેવ, વળી બીજા અજીત-
સંભવ મભિણંદણં ચ સુમઇં ચ—સંભવનાથ, અભિનંદન સુમતીનાથ.
પઉમપ્પહં સુપાસં, જિણંચ ચંદપ્પહં વંદે ॥૨॥—પદમ પ્રભુ, સુપાર્શ્વ, રાગ દ્વેષના જીતનાર. ચંદ્ર પ્રભુને વાંદુંછું.
સુવિહિં ચ પુપ્ફદંતં—સુવિધીનાથ, તથા પુષ્પદંત એ બે નામ નવમાના.
સીઅલ સિજ્જંસ વાસુપુજ્જંચ—શીતળનાથ, શ્રેયાંસનાથ, શ્રી વાસુપૂજ્ય
વિમલ મણંતં ચ જિણં—વિમલનાથ, અનંતનાથ રાગ દ્વેષના જીતનારને
ધમ્મં સંતિં ચ વંદામિ ॥૩॥—શ્રી ધર્મનાથ, શ્રી શાંતીનાથને વાંદું છું.
કુંથું અરં ચ મલ્લિં—કુંથુનાથ, અરનાથ, શ્રી મલ્લીનાથને.
વંદેમુણિસુવ્વયં નમિજિણં ચ—વંદુ મુનીસુવ્રત, શ્રી નમીનાથને.

વંદામિ રિટ્ઠનેમિં—અરિષ્ટ નેમનાથને વાંદુ છું.

પાસં, તહ વદ્ધમાણં ચ ॥૪॥—પાર્શ્વનાથ, તેમજ શ્રી વર્ધમાનસ્વામીને.

એવં, મએ અભિથુઆ—મેં એણી પ્રકારે કીર્તી કરી તે કેવા છે તે કહે છે.

વિહુય રયમલા—જેણે કર્મરૂપ રજ, મેલ ટાળ્યા છે.

પહીણ જરમરણા—જેણે જરા અને મરણનાં દુઃખ ખપાવ્યાં છે.

ચઉવીસંપિ જિણવરા તિત્થયરા મે પસીયંતુ—॥૫॥ એ ચોવીસે તિર્થંકર, રાગ દ્વેષના જીતનાર મારા ઉપર પ્રસન્ન થાઓ.

કિત્તિય વંદિય મહિયા—સ્તવ્યા વાંદ્યા પૂજ્યા.

જે એ લોગસ્સ ઉત્તમા સિદ્ધા—જે એ લોકોને વિષે ઉતમ સિદ્ધ થયા.

આરૂગ્ગ બોહિલાભં—સમકીત બોધ બીજ, રોગ રહીતપણું.

સમાહિવર મુત્તમં દિંતુ ॥૬॥—ઉત્તમ પ્રધાન એવી સમાધિ સ્થિરતા આપો.

ચંદેસુ નિમ્મલયરા આઇચ્ચેસુ અહિયં પયાસયરા—ચંદ્રમાથી અધિક નિર્મલ, સુર્યથી અધાક પ્રકાશ કરણહાર.

સાગરવર ગંભીરા—સમુદ્રની પેઠે ગંભીર છે.

સિદ્ધા સિદ્ધિં મમ દિસંતુ ॥૭॥—એહવા સિદ્ધ મુજને સિદ્ધી દેખાડો.

પદ (૨૮) સંપદા (૨૮) ગુરૂ (૨૭) લઘુ (૨૨૯) સર્વવર્ણ (૨૫૬)

અથ મુહુપત્તીના ૫૦ બોલ અંગ સુધાના.

સુત્ર અર્થ તત્વ ૧ કરી સદ્દહુ. સમકિત મોહની. ૨ મીશ્ર મોહની ૩ મિથ્યાત મોહની ૪ પરીહરૂં.

કામ રાગ. ૫ સ્નેહ રાગ ૬ દ્રષ્ટી રાગ ૭ પરીહરૂં.

સુદેવ ૮ સુગુરૂ ૯ સુધર્મ ૧૦ આદરૂં.

કુદેવ ૧૧ કુગુરૂ ૧૨ કુધર્મ ૧૩ પરીહરૂં.

જ્ઞાન ૧૪ દર્શન ૧૫ ચારિત્ર ૧૬ આદરૂં.
જ્ઞાન ૧૭ દર્શન ૧૮ ચારિત્ર ૧૯ વિરાધના પરીહરૂં.
મનગુપ્તિ ૨૦ વચનગુપ્તિ ૨૧ કાયગુપ્તિ ૨૨ આદરૂં.
મન ડંડ ૨૩ વચન ડંડ ૨૪ કાય ડંડ ૨૫ પરીહરૂં.

હવે અંગના બોલ ૨૫ લખ્યાછે.

હાસ્ય ૧ રતિ ૨ અરતિ ૩ પરીહરૂં ડાબે હાથે પડી લેહવા.
ભય ૪ સોગ ૫ દુગંચ્છા ૬ પરીહરૂં જમણે હાથે પડી લેહવા.
કૃષ્ણલેશ્યા ૭ નિલલેશ્યા ૮ કાપોતલેશ્યા ૯ પરીહરૂં. માથા ઉપર પડી લેહવા. (પડી લેહવા.)
રસગારવ ૧૦ રિદ્ધીગારવ ૧૧ સાતાગારવ ૧૨ પરિહરૂં. મોંહે
માયાશલ્ય ૧૩ નિયાણશલ્ય ૧૪ મિથ્યાત્વશલ્ય ૧૫ પરીહરૂં. છાતી આગળ પડી લેહવા.
ક્રોધ ૧૬ માન ૧૭ પરીહરૂં. પુઠે ડાબે ખભે પડી લેહવા.
માયા ૧૮ લોભ ૧૯ પરીહરૂં. પુઠે જમણી તરફ ખભે પડી લેહવા. પૃથ્વીકાય ૨૦ અપકાય ૨૧ તેઉકાય ૨૨ ની જયણા કરૂં. ડાબે પગે પડી લેહવા. (જમણે પગે પડી લેહવા.)
વાઉકાય ૨૩ વનસ્પતિકાય ૨૪ ત્રસકાય ૨૫ ની રક્ષા કરૂં.
તે મધ્યે સાધુ શ્રાવકને બોલ ૫૦ કહેવા. અને લેશ્યા ૩ શલ્ય ૩ કખાય ૪ એ દસ સિવાય બોલ ૪૦ સાધવી શ્રાવિકાને કહેવા.

॥ण॥ अथ करेमिभंतेना अर्थ.

કરેમિ ભંતે સામાઇયં—હે ભગવંત હું કરૂંછું. સમતા રૂપ સામાયક
સાવજ્જં જોગં પચ્ચખ્ખામિ—સાવદ્ય જે પાપનાજોગ તે ત્યાગ કરૂંછું.

જાવ નિઅમં—જ્યાંસુધી નિયમ છે. ત્યાંસુધી
પજ્જુવાસામિ—આરાધુ ભક્તિ કરૂંછું.
દુવિહં—બે ભેદે કરવું નહી કરાવવું નહી તે.
તિવિહેણં—ત્રણ ભેદે, તે, મન, વચન, કાયા તેણે કરી.
મણેણં વાયાએ કાએણં ન કરેમિ ન કારવેમિ—મન, વચન, કાયાએ કરીને ન કરૂં તથા ન કરાવું.
તસ્સ ભંતે પડિક્કમામિ—હે ભગવંત તેથી હું નિવરતુંછું.
નિંદામિ ગરિહામિ—નિંદુછું ગુરૂની સાખે ગરહુંછું.
અપ્પાણં વોસિરામિ—મારા આત્માને વોસિરાવું છું.

॥૧૦॥ અથ સામાઇઅ વયજુત્તોના અર્થ.

સામાઇઅ વયજુત્તો—સામાયકના વૃતે યુક્ત. (હોય ત્યાં સુધી.
જાવ મણે હોઇ નિયમસંજુત્તો—જ્યાંલગી મન નિયમે સંજુક્ત
છિન્નઇ અસુહં કમ્મં—અસુભ કર્મને તોડે.
સામાઇય જત્તિઆવારા ॥૧॥— જેટલી વાર સામાયક કરે તેટલીવાર
સામાઇઅંમિ ઉકએ—વળી સામાયક કરતી વખતે. (રેજ હોય.)
સમણોઇવ સાવઓ હુવઈજમ્હા—શ્રાવક હોય તે પણ સાધુની પેઠે.
એએણકારણેણં બહુસો સામાઇઅં કુજ્જા ॥૨॥—એ કારણ થકી ઘણીવાર સામાયક કરવાં.

સામાયિક વિધિ લીધું વિધિ પાર્યું. વિધિ કરતાં જે કોઇ અવિધિ હુઓ હોય તે સવીહું મન વચન કાયાએ કરી. મિચ્છામિ દુક્કડં. ॥ દશ મનના દશ વચનના બાર કાયાના એવં ૩૨ દોષમાં જે કાંઇ દોષ લાગ્યો હોય તે સવીહું મન વચન કાયાએ કરી તસ્સ મિછામિ દુક્કડં॥

॥११॥ अथ जांकिंचिना अर्थ.

જં કિંચિ નામતિથ્થં—જે કોઈ નામ તિર્થ હોય. (નુષ્ય લોકમાં.,
સગ્ગે પાયાલિ માણુસેલોએ—સ્વર્ગ લોકમાં પાતાળ લોકમાં ને મ-
જાઇં જિણબિંબાઈં—જે કોઈ જિનેશ્વર ભગવાનની પ્રતિમા હોય.
તાઇં સવ્વાઇં વંદામિ ॥—તે સર્વે પ્રતે હું નમસ્કાર કરૂંછું.

॥१२॥ अथ नमुथ्थुणंना अर्थ.

નમુથ્થુણં અરિહંતાણં—અરિહંતને નમસ્કાર થાઓ.

ભગવંતાણં ॥૧॥ આઇગરાણં—ભગવાનને. ધર્મની શરૂઆત કરનારને.

તિથ્થયરાણં—તિર્થંકરને.

સયંસંબુદ્ધાણં ॥૨॥—પોતે પોતાની મેળે બોધ પામેલા છે તેમને.

પુરિસુત્તમાણં પુરિસસીહાણં—પુરૂષને વિષે ઉત્તમ છે, પુરૂષને વિષે સિંહ સમાન છે તેમને.

પુરિસવર પુંડરીઆણં—પુરૂષને વિષે ઉત્તમ પુંડરીક કમળ જેવ છે તેમને.

પુરિસવર ગંધહથ્થીણં ॥૩॥—પુરૂષને વિષે ગંધ હસ્તી જેવા છે તેમને

લોગુત્તમાણં લોગનાહાણં—લોકમાં ઉત્તમ, લોકના નાથને.

લોગહિઆણં—લોકના હિત કરનારને.

લોગપઈવાણં—લોકને વિષે દીવા સમાન છે તેમને.

લોગપજ્જોઅગરાણં ॥૪॥—લોકના વિષે પ્રકાશ કરનારને.

અભયદયાણં—અભય દાનના આપનારને.

ચખ્ખુદયાણં—ચક્ષુના આપનારને.

મગ્ગદયાણં સરણદયાણં—મોક્ષ માર્ગ આપનારને, શરણ આપનારને.

બોહિદયાણં ॥૫॥—સમકિતના આપનારને નમસ્કાર થાઓ.

ધમ્મદયાણં ધમ્મદેસિયાણં—ધર્મના આપનારને, ધર્મના ઉપદેશ કરનારને
ધમ્મનાયગાણં ધમ્મસારહીણં—ધર્મના નાયકને, ધર્મના સારથીને.
ધમ્મવરચાઉરંતચક્કવટ્ટીણં ॥૬॥—ધર્મના ઉત્તમ ચાર પ્રકારના લશ્કરના ચક્રવર્તી રાજા.
અપ્પડિહયવરનાણં—નહી રોકાયેલું કેવળ જ્ઞાન છે જેમને.
દંસણધરાણં—દર્શનના ધરનારને.
વિઅટ્ટછઉમાણં ॥૭॥—વિત્યું છે છળ કપટ છદ્મસ્થપણું.
જિણાણં જાવયાણં—જિનને જાપકને.
તિન્નાણં તારયાણં—પોતે સંસાર સમુદ્રથી તરેલા છે, ને બીજાને તારવાને સમર્થ છે. (કરાવનારને.)
બુદ્ધાણં બોહયાણં—તત્વના જાણ છે તેમને, ભવ્ય જીવોને જાણપણું
મુત્તાણં મોઅગાણં ॥૮॥—કર્મથી મુકાણા છે, બીજાને મુકાવનાર છે તેમ
સવ્વન્નૂણં સવ્વદરિસીણં—સર્વજ્ઞને. સર્વ દર્શિને.
સિવ—સર્વ ઉપદ્રવ રહિત.
મયલ મરૂઅ મણંત મક્ખય—અચળ, રોગ રહિત, અનંત અક્ષય.
મવ્વાબાહ—સર્વ પ્રકારે બાધા રહિત.
મપુણરાવિત્તિ—ફરીથી જેથી પાછા આવવું નથી.
સિદ્ધિગઈ—એવી સિદ્ધિ ગતિ છે.
નામધેયં ઠાણં સંપત્તાણં—નામ જેનું, એવા સ્થાનકે પોતે પોંચ્યાછે.
નમોજિણાણં—તે જીનને નમસ્કાર થાઓ.
જિઅભયાણં ॥૯॥ જેઅ અઇઆ—ભય જીતનારા, જે ભૂતકાળને વિષે
સિદ્ધા જેઅભવિસ્સંતિ—મોક્ષે પોંચ્યા છે, જે સિદ્ધ થશે.
ણાગ એકાલે—અણાગત કાલને વિષે.
સંપઇઅ વટ્ટમાણા—વર્તમાન કાળને વિષે વર્તમાન તિર્થંકરોને.
સવ્વે તિવિહેણ વંદામિ ॥૧૦॥—તે સર્વ પ્રતે મન વચન કાયાએ કરી વાંદુ છું.

સંપદા (૯) ગાથા (૧૩) પદ (૩૩) ગુરૂ (૩૩) લઘુ (૨૫૪) સર્વવર્ણ (૨૯૭.)

॥१३॥ अथ जावंतिचेइआइंनाअर्थ.

જાવંતિ ચેઈઆઈં,—જેટલી જીન પ્રતિમા હોય.

ઉઢ્ઢે અ.—ઉર્ધ્વ લોકને વિષે. વળી.

અહે અ—અધો લોકને વિષે, વળી.

તિરિઅ લોએ અ,—તિર્છા લોકને વિષે વળી.

સવ્વાઈં તાઈં વંદે,—તે સર્વ પ્રતે હું વાંદુ છું.

ઇહ સંતો—અહિં રહ્યો છતાં.

તત્થ સંતાઈં ॥૧॥—ત્યાં તે પ્રતિમા છે તે પ્રતે. ॥૧॥

સંપદા (૪) ગાથા (૧) પદ (૪) ગુરૂ (૩) લઘુ (૩૨) સર્વ વર્ણ. (૩૫.)

ઇચ્છામિ ખમાસમણો બોલવું જોઇએ.

॥१४॥ अथ जावंतकेविसाहूनाअर्थ.

જાવંત કેવિ સાહૂ—જેટલા, કોઇ પણ સાધુ છે.

ભરહે રવય—પાંચ ભરત, પાંચ ઐરવત.

મહાવિદેહે અ,—પાંચ મહાવિદેહ એ પંદર ક્ષેત્રમાં.

સવ્વેસિં તેસિં—વળી તે સર્વ પ્રતે.

પણઓ,—નમસ્કાર થાઓ તે સાધુ કેવા છે.

તિવિહેણ—મન વચન કાયાએ કરીને.

તિદંડ—અશુભ મન વચન કાયાના ત્રણ દંડથી.

વિરયાણં ॥૧॥—નિવર્ત્યા છે. ॥૧॥

પદ (૪) સંપદા (૪) લઘુ (૩૭) ગુરૂ (૧) સર્વ વર્ણ (૩૮

॥१५॥ अथ नमस्कारना अर्थ.

નમોઽર્હત—અરિહંત ભગવાનને નમસ્કાર થાઓ.
સિદ્ધા ચાર્યો—સિદ્ધ ભગવાનને, આચારજ ભગવાનને.
પાધ્યાય સર્વસાધુભ્યઃ—ઉપાધ્યાયને, સર્વ સાધુને નમસ્કાર થાઓ.

॥१६॥ अथ उपसर्गहरस्तवनना अर्थ.

ઉવસગ્ગહરં—ઉપસર્ગ હરનારા.
પાસં—શ્રી પાર્શ્વ નામનો યક્ષ છે સેવક જેનો એવા.
પાસં વંદામિ—શ્રી પાર્શ્વનાથ મહારાજને હું વાંદુ છું.
કમ્મઘણમુક્કં,—કર્મના સમુહથી મુક્ત છે.
વિસહરવિસનિન્નાસં—સાપનું ઝેર અતિશયેકરીનેનાશ કરવા વાળા છે.
મંગલકલ્લાણઆવાસં ॥૧॥—મંગલ અને કલ્યાણનું ઘર છે. ॥૧॥
વિસહર ફુલિંગમંતં,—વિખધર ફુલિંગ મંત્ર.
કંઠેધારેઇ—કંઠને વિષે યાદ કરે .
જો સયા મણુઓ,—જે કોઇ માણુસ હમેશાં.
તસ્સ ગહ રોગમારી,—તેના ગ્રહ, રોગ, મરકી.
દુઠ્ઠજરા જંતિ ઉવસામં ॥૨॥—દુષ્ટ શત્રુ, ઉપશમ પામે ॥૨॥
ચિઠ્ઠઉ દૂરે મંતો,—રહો. દુર. મંત્ર.
તુજ્જપણામો વિ—તમને નમસ્કાર કરવો તે, પણ.
બહુફલો હોઇ,—ઘણું ફળ આપનાર છે.
નર તિરિએ સુવિ જીવા,—માણુસ, ત્રિજંત્ર, સર્વ જીવ.
પાવંતિ ન દુખ્ખ દોગચ્ચં॥૩॥—નથી પામતા દુઃખ દારિદ્ર. ॥૩॥
તુહ સમ્મત્તે લધ્ધે,—તમારૂ સમ્યકત્વ દર્શન પામ્યા છતે.

ચિંતામણિ— ચિંતામણિ રત્ન.
કપ્પપાયવબ્ભહિએ,—કલ્પવૃક્ષથી પણ અધિક એવો.
પાવંતિઅવિગ્ઘેણં,—વિઘ્ન રહિતપણે પામે છે.
જીવા—ભવ્ય જીવો.
અયરામરંઠાણં॥૪॥—અજરામર સ્થાનક. ॥૪॥
ઇઅ સંથુઓ મહાયસ,—એ પ્રમાણે, સ્તવ્યો, હે ! મહાયશ.
ભત્તિબ્ભર—ભક્તિને સમુહે કરીને.
નિબ્ભરેણ—પુરણ ભરે છતે.
હિઅએણ તા—હૃદય વડે, તે કારણ માટે.
દેવ દિજ્જ—હે દેવ, આપો.
બોહિં, ભવેભવે—બોધી બીજ જન્મો જન્મ.
પાસ જિણચંદ ॥૫॥—હે પાર્શ્વ જીણચંદ્ર. ॥૫॥
પદ (૨૦) સંપદા (૨૦) ગુરૂ (૨૦) લઘુ (૧૬૫) સર્વવર્ણ (૧૮૫)

॥ १७ ॥ अथ जय वीयरायना अर्थ.

જય વીયરાય જગગુરૂ,— જય પામો, હે શ્રીવીતરાગ, હે જગત્રય ગુરૂ.
હોઉ મમ તુહ પભાવઓ—હોજો, મારે તમારા, પ્રભાવથી,
ભયવં ભવ નિવ્વેઓ—હે ભગવંત. ભવનું ઉદાસપણું થાઓ.
મગ્ગાણુસારિઆ ઇટ્ઠ ફલ—માર્ગાનું સારીપણું, ઇચ્છેલા ફળની.
સિદ્ધી ॥૧॥ લોગવિરૂદ્ધચ્ચાઓ,—સિદ્ધી, લોક વિરૂધનો ત્યાગ થાઓ.
ગુરૂજણપૂઆ—માતા પિતાદિક સદ્ગુરૂની શેવા.
પરત્થકરણંચ—પરોપકાર કરવો તે મારે થાઓ.
સુહ ગુરૂ જોગો—શુદ્ધ ગુરૂનો મેળાપ થાઓ.
તવ્વયણ સેવણા—તેમના વચનની સેવા થાઓ.

આભવ મખંડા ॥૩॥—જ્યાં સુધી મારે સંસાર છે ત્યાં સુધી અખંડ હોજો

વારિજજઇ જઇવિ— નિષેધ્યું છે જો કે.

નિઆણ બંધણં—નિયાણાનું બાંધવું.

વીઅરાય તુહ સમએ—હે શ્રીવીતરાગ તમારા સિદ્ધાંત્તમાં.

તહવિ મમ હુજ્જ સેવા—તોપણ મારે હોજો. ભક્તિ.

ભવે ભવે તુમ્હ ચલણાણં—જન્મોજન્મના વિષે તમારા ચરણની શેવા.

દુઃક્ખક્ખઓ—શરીર અને મન સંબંધી દુઃખનો ક્ષય.

કમ્મક્ખઓ, સમાહિમરણં—આઠ કરમનો નાશ, સમાધી મરણ.

ચ બોહિલાભો અ, સંપજ્જઉ—વળી બોધી બીજનો લાભ થાઓ.

મહ એઅં, તુહ નાહ-- મારે એ ચાર બાબનો, તુમ નાથ પ્રતે.

પણામ કરણેણં ॥ ૪ ॥ સર્વમંગલ—નમસ્કાર, કરવાથી. બધાં મંગળીક માંહે.

માંગલ્યં,—માંગળીક છે.

સર્વકલ્યાણકારણં—સર્વ કલ્યાણનું કારણ છે.

પ્રધાનં સર્વધર્માણાં,—સર્વ ધર્મમાં મુખ્ય છે જે.

જૈનં જયતિ શાસનં ॥૫॥—જૈનશાસન જયવંતુ વર્તે છે.

સંપદા(૨૦) ગાથા(૫) પદ (૨૦) ગુરૂ (૧૯) લઘુ (૧૭૨) સર્વવર્ણ(૧૯૧)

॥१८॥ अथ अरिहंतचेइआणंना अर्थ.

અરિહંત ચેઈઆણં અરહંતની પ્રતીમાને વાંદવાને અર્થે.

કરેમિ કાઉસ્સગ્ગં॥૧॥—હું કાઉસ્સગ્ગ કરૂંછું.

વંદણ વત્તિઆએ—વાંદવાના ફળને અર્થે.

પુઅણ વત્તિઆએ,—પૂજવાના ફળને અર્થે.

સક્કારવત્તિઆએ—સત્કારના ફળને અર્થે.

સમ્માણ વત્તિઆએ—સન્માનના ફળને અર્થે.

બોહિલાભવત્તિઆએ—બોધી બીજના લાભના ફળને અર્થે.
નિરૂવસગ્ગવત્તિઆએ ॥૨॥—જન્મ જરા મરણના ઉપસર્ગથી રહિત મોક્ષરૂપ સ્થાનક પામવાને અર્થે.
સદ્ધાએ, મેહાએ—આસ્થાવડે, નિર્મળ બુદ્ધિએ.
ધીઇએ, ધારણાએ,—ચિત્તની સ્થિરતાએ, વિચાર પૂર્વક.
અણુપ્પેહાએ, વઢ્ઢમાણીએ,—વારંવાર વિચાર પૂર્વક ચઢતે ભાવે.
ઠામિકાઉસ્સગ્ગં ॥૩॥—હું સ્થાનક પ્રતે કાઉસ્સગ્ગ કરૂંછું.
સંપદા (૩) ગાથા (૩) પદ(૧૫)ગુરૂ(૧૬)લઘુ(૭૩)સર્વવર્ણ(૮૯)

॥ १ए ॥ अथ सामायक लेवानो विधि.

પ્રથમ ઊંચે આસને પુસ્તક પ્રમુખ મુકીને ॥ શ્રાવક શ્રાવિકા કટાસણું ॥ મુહપત્તી ચવલો લઇ ॥ શુદ્ધ વસ્ત્ર જગ્યા પૂંજી॥ કટાસણા ઉપર બેસી ॥ મુહપત્તી ડાબા હાથમાં મુખ પાસે રાખી જમણો હાથ થાપનાજી સન્મુખ રાખીને એક નવકાર ગણી પંચિંદિય કહી ઇચ્છામિ ખમાસમણ દેઇ ॥ ઇરિયાવહિઆ ॥ તસ્સઉત્તરી ॥ અન્નત્થ ઊસસીએણં કહી એક લોગસ્સનો અથવા ચાર નવકારનો કાઉસ્સગ્ગ કરી પારી પ્રગટ લોગસ્સ કહી ખમાસમણ દેઈ ॥ ઇચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્ ॥ સામાયિક મુહપત્તી પડિ લેહું૰ ઇચ્છં૰ એમ કહી ॥ મુહપત્તી તથા અંગની પડિ લેહણના પચાસ બોલ કહી મુહપત્તી પડિ લેઈએ ॥ ખમાસમણ દેઈ૰ ઈચ્છા કારેણ સદિસહ ભગવન્ સામાયિક સંદીસાહું ઇચ્છં વળી ખમાસમણ દેઇ॥ ખમા ૦॥ ઇચ્છા ૦॥ સામાઇક ઠાઊં ઇચ્છં એમ કહી બે હાથ જોડી એક નવકાર ગણી॥ ઇચ્છકારી ભગવન્ પસાય કરી સામાયિક દંડક ઉચ્ચરાવોજી વડિલ ॥ કરેમિભંતે કહે ॥ પછી ખમાસણ દેઈ ઇચ્છા ૦॥ બેસણે સંદિસાહું

ખમા૦ ઈચ્છા૦ બેસણે ઠાઉં ખમા૦॥ ઇચ્છા ૦॥ સઝાય સંદિસાહું ॥ ખમા ૦॥ ઈચ્છા ૦॥ સઝાય કરૂં ॥ ઈચ્છં ॥ એમ કહી ત્રણ નવકાર ગણવા પછી બે ઘડી સઝાય ધર્મ ધ્યાન કરવું ॥ ઇતિ૦

॥२०॥ अथ सामायक पारवानो विधि. ॥

॥ ખમાસમણ દેઈ॥ ઈરિયાવહિ પડિક્કમવાથી યાવત્ લોગસ્સ સુધી કહી ॥ ખમા૦ ॥ ઈચ્છા૦ ॥ મુહપત્તિ પડિ લેહુ કહી મુહપત્તી પડિલેહી ખમા૦ ઈચ્છા૦ સામાઇકિ પારૂં ॥ યથા શક્તિ ॥ વળી ખમા ૦॥ ઈચ્છા ૦॥ સામાયક પાર્યું ॥ તહત્તિ કહી પછી જમણો હાથ ચવળા ઉપર અથવા કટાસણા ઉપર થાપી એક નવકાર ગણી "સામાઇય વ-યજુત્તો" કહીએ ॥ પછી જમણો હાથ થાપના સન્મુખ સવળો રાખીને એક નવકાર ગણીએ ॥

॥२१॥ अथ चैत्यवंदन करवानो विधि. ॥

પ્રથમ ત્રણ ખમાસમણાં દેઇને પછી ઇચ્છા કારેણ સંદિસહ ભગવન્ ચૈત્યવંદન કરૂં. ઇચ્છં. પછી ચૈત્યવંદન, જંકિંચિ; પછી બેહાથ જોડી નાસિકા સુધી ઊંચા રાખી નમુથ્થુણં કહેવું; જાવંતિચેઈઆઈ, ખમાસમણું દેઇ જાવંત કેવિસાહૂ પછી નમોર્હત્ સિદ્ધાચાર્યોપાધ્યાય સર્વ સાધુભ્યઃ પછી સ્તવન કહેવું. પછી બે હાથ જોડી માથા સુધી ઊંચા રાખી જય વીયરાય કહેવા આભવમખંડા સુધી કહી હાથ જરા નીચા ઉતારી બધા જયવીયરાય પુરા કરવા, પછી ઉભા થઈ અરિહંત ચેઈઆણં કરેમિ કાઉસગ્ગં અનથ્થ ઉસસિએણં, કહી કાઉસગ્ગ એક નોકારનો કરી પછી નમો અરિહંતાણં, નમોર્હત્ સિદ્ધાચાર્યો પાધ્યાય સર્વ સાધુભ્યઃ કહી એક થોય કહેવી.

ઇતિ ચૈત્યવંદન વિધિ સમાપ્ત.

॥ अथ श्री परमात्मानुं चैत्यवंदन ॥

પરમેશ્વર પરમાતમા, પાવન પરમિટ્ઠ, જય જગગુરૂ દેવાધિદેવ, નયણે મેં દીઠ્ઠ ॥૧॥ અચલ અકલ અવિકાર સાર, કરૂણા રસસિંધુ, જગતિજન આધાર એક, નિઃકારણ બંધુ॥૨॥ ગુણ અનંત પ્રભુ તાહરાએ, કિમહી કહ્યા ન જાએ, રામપ્રભુ જિન ધ્યાનથી, ચિદાનંદ સુખ થાય ॥૩॥

॥ अथ श्री जिन नवअंग पूजाना दोहा॥

જલ ભરી સંપુટ પત્રમાં, યુગલિક નર પૂજંત, રૂષભ ચરણ અંગુઠડો, દાયક ભવજલ અંત ॥૧॥ જાનુબલે કાઉસ્સગ્ગ રહ્યા, વિચર્યા દેશવિદેશ, ખડાં ખડાં કેવલ લહ્યું, પૂજો જાનુ નરેશ ॥૨॥ લોકાંતિક વચને કરી. વરસ્યા વરશીદાન, કરકાંડે પ્રભુ પૂજના, પૂજો ભવિ બહુમાન ॥૩॥ માન ગયો દોય અંશથી, દેખી વિરજ અનંત, ભુજા બળે ભવજળ તર્યા, પૂજો બંધ મહંત ॥૪॥ સિદ્ધ શિલા ગુણ ઊજવલી, લોકાંતે ભગવંત, વસીયા તેણે કારણ ભવિ, શિર શિખા પૂજંત ॥ ૫ ॥ તીર્થંકર પદ પુન્યથી, ત્રિભુવન જન સેવંત, ત્રિભુવન તિલક સમા પ્રભુ, ભાલતિલક જયવંત ॥૬॥ સોલપહોર પ્રભુદેશના, કંઠે વિવર વરતુલ, મધુર ધ્વનિ સુરનર સુણે, તેણે ગલે તિલક અમુલ્ય ॥૭॥ હૃદય કમલ ઉપશમ બળે, બાળ્યા રાગ ને રોષ, હિમ દહે વનખંડને, હૃદય તિલક સંતોષ ॥૮॥ રત્ન ત્રયી ગુણ

ઉજવલી, સકળ સુગુણ વિસરામ, નાભિ કમળની પૂજના, કરતાં અવિચળ ધામ ॥૯॥ ઊપદેશક નવ તત્વના, તિણે નવ અંગ જીણંદ, પૂજો બહુ વિધ રાગથી, કહે શુભ વીરમુણિંદ ॥૧૦॥

॥ ઈતિ શ્રી જીન નવ અંગ પૂજાના દોહા ॥

॥श्री संखेश्वर पार्श्वजिनछंद॥

સેવો પાસ સંખેશ્વરો મન શુદ્ધે, નમો નાથ નિશ્ચે કરી એક બુદ્ધે, દેવી દેવલાં અન્યને શું નમોછો, અહો ભવ્ય લોકો ભુલા કાં ભમોછો ॥૧॥ ત્રીલોકના નાથને શું તજોછો, પડયા પાસમાં ભુતડાને ભજો છો, સુર ધેનુ છંડી અજાને શું અરજો છો, મહા પંથ મુકી કુપંથે વ્રજો છો ॥૨॥ તજે કોણ ચીંતામણી કાચ માટે, ગ્રહે કોણ રાસભને હસ્તી સાટે, સુર દ્રુમ ઉપાડી આક કુણ વાવે, મહા મૂઢ તે આકુળા અંત પાવે ॥૩॥ કીંહાં કાંકરોને કીંહાં મેરૂ શૃંગં, કીહાં કેસરીને કીહાં તે કુરંગં, કીંહાં વિશ્વનાથં, કીંહાં અન્ય દેવા, કરો એક ચિત્તે પ્રભુ પાસ સેવા ॥૪॥ પુજો દેવી પ્રભાવતી પ્રાણનાથં, સહુ જીવને જે કરે છે સનાથં, મહા તત્વ જાણી સદા જેહ ધ્યાવે, તેના દુઃખદાળીદ્ર દુરે પળાવે ॥૫॥ પામી માનુષોને વૃથા કાં ગમો છો, કુશીલે કરી દેહને કાં દમો છો, નહીં મુક્તી વાસં વિના વીતરાગં ભજો ભગવંતં તજો દ્રષ્ટી રાગં ॥૬॥ ઉદયરત્ન વાચે સદા હેત આણી, દયા ભાવ કીજે પ્રભુ દાસ જાણી, આજ મારે મોતી

અડે મેહ વુઠયા, પ્રભુ પાસ સંખેશ્વરો આપ ત્રુઠયા ॥૭॥

॥अथ श्रीवीतरागाष्टकं॥भुजंगप्रयातछंद

શિવં શુદ્ધ બુદ્ધં પરં વિશ્વનાથં, ન દેવો ન બંધુ નં કર્મ ન કર્તા, ન અંગં ન સંગં નચેચ્છા ન કામં, ચિદાનંદ રૂપં નમો વીતરાગં ॥૧॥ ન બંધો ન મોક્ષો ન રાગા દિલોકં, ન યોગં ન ભોગં ન વ્યાધિર્ન શોકં, ન ક્રોધં ન માનં ન માયા ન લોભં, ચિ૦॥૨॥ ન હસ્તૌ ન પાદૌ ન ઘ્રાણં ન જિવ્હા, ન ચક્ષુર્ન કર્ણં ન વક્ત્રં ન નિદ્રા, ન સ્વામી ન ભૃત્યં ન દેવો ન મર્ત્યો ॥ચિ૦॥૩॥ ન જન્મ ન મૃત્યુર્ન મોહં ન ચિંતા, ન ક્ષુદ્રો ન ભીતો ન કૃશ્યં ન તુંદ્રા, ન સ્વેદં ન ખેદં ન વર્ણં ન મુદ્રા ॥ચિ૦॥૪॥ ત્રિદંડ ત્રિખંડે હરે વિશ્વનાથં, રૂષીકેશ વિધ્વસ્ત કર્મારિજાલં, ન પુણ્યં ન પાપં ન ચાક્ષાદિ પ્રાણં ॥ચિ૦॥૫॥ ન બાલો ન વૃદ્ધો ન તુચ્છો ન મૂઢો; ન ખેદં ન ભેદં ન મુર્ત્તિર્ન મેહા, ન કૃષ્ણં ન શુકલં ન મોહં ન તંદ્રા ॥ચિ૦॥૬॥ ન આદ્યં ન મધ્યં ન અંતં ન માન્યા, ન દ્રવ્યં ન ક્ષેત્રં ન દ્રષ્ટો ન ભાવ., ન ગુર્વો ન શિષ્યો ન હીનં ન દીનં ॥ચિ૦॥૭॥ ઇદં જ્ઞાનરૂપં સ્વયં તત્ત્વવેદી, ન પૂર્ણં ન શૂન્યં [illegible]ત્યસ્વરૂપી ન અન્યોન્ય ભિન્નં ન પરમાર્થ મેકં ॥ચિ૦॥૮॥ (શાર્દૂલવિક્રીડિતવૃત્ત), આત્મારામ ગુણાકરં ગુણનિધિં ચૈતન્ય રત્નાકરં

સર્વે ભૂતગતાગતે સુખદુ:ખે જ્ઞાતે ત્વયા સર્વગે, ત્રૈલોક્યાધિપતે સ્વયં સ્વમનસા, ધ્યાયંતિ યોગીશ્વરા, વંદે તં હરિવંશહર્ષહૃદયં શ્રીમાન્ હૃદાભ્યુદ્યતં ॥૯॥ ઇતિ ॥

॥ स्तवन प्रभातीयुं ॥

પ્રભાતે ઉઠીને માતા મુખડા જોવે ॥ એ દેશી ॥

આવી રૂડી ભગતી મે પહેલાં ન જાણીરે પ્રભુ પહેલાં ન જાણી, સંસારની માયામાં મેં વિલોવ્યું પાણી ॥એ આંકણી॥ કલ્પતરૂનાં ફળ લાવીને, જે જિનવર પુજે; કાલ અનાદિ કર્મતે સંચીત, સત્તાથી ધ્રુજે ॥આ૦૧॥ થાવર તિરિનરયા યવએ દુગેં, છગવિગલાલીજે; સાધારણ નવમે ગુણઠાણે ધૂરભાગે છીજે ॥આ૦૨॥ કેવળ પામીને શિવગતિ ગામી, શૈલેશીઠાણે; ચરમ સમય હોએ માંહે સ્વામી, અંતિમ ગુણઠાણે આ૦૩॥ બાકી નામ કરમની પયડી, તે સઘળી જાવે; અજર અમર નિકલંક સ્વરૂપે, નિ:કર્મા થાવે આ૦૪જે સિદ્ધ કેરીપડિમા પુજે, તે સિદ્ધ મયી હોવે; નાહી ધોઈ નિર્મળ ચિતે, આરીસો જોવે ॥ આ૦ ૫॥ કર્મ સૂડણ તપ કેરી પુજા; ફળ તે નર પાવે, શ્રી શુભ વીર સ્વરૂપ વિલોકી, શિવ વહુ ઘર આવે ॥આ૦૬॥

॥ स्तवन प्रभातीयुं ॥

પાસ સંખેસરા સાર કર સેવકાં, દેવ કાં એવડી વાર લાગે;

કોડી કરજોડી દરબાર આગે ખડા, ઠાકુરા ચાકુરા માન માગે ॥૦॥ ૨॥ પ્રગટ થા પાસજી મેલી પડદા પરો, મોડ અસુરાણુને આપ છોડો; મુજ મહીરાણુ મંજુસમાં પેસીને, ખલકના નાથજી બંધ ખોલો ॥પા૦॥૨॥ જગતમાં દેવ જગદિશતું જાગતો, એમ શું આજ જીનદાજ ઉંઘે; મોટા દાનેશ્વરી તેહને દાખીયે, દાન દીયે જે જગકાલ મધે ॥પા૦ ૩॥ ભીડ પરી જાદવા જોર લાગી જરા, તતક્ષીણુ ત્રીકમે તુજ સંભાર્યો; પ્રગટ પાતાળથી પલકમાં તે પ્રભુ ભકતજન તેહનો ભય નિવાર્યો ॥ ૦૪॥ આદી અનાદી અરિહંત તું એકછે, દીનદયાળ છે કુણ દુજો, ઉદય રત્ન કહે અસુરનું શુ ગજું; માનશ્યો રખે મહારાજ જુડો ॥પા૦પા

॥ अथ सीमंधरजिनस्तवन ॥

સુણો ચંદાજી, સીમંધર પરમાતમ પાસે જાજો; મુજ વિનતડી. પ્રેમ ધરીને એણીપેરે તુમે સંભલાવજો ॥ એ આંકણી॥

જે ત્રણભુવનનો નાયક છે, જસ ચોસઠ ઇંદ્ર પાયક છે, નાણ દરિસણ જેહને ખાયક છે ॥ સુણો૦૧॥ જેની કંચનવરણી કાયાછે, જસ ધોરી લંછન પાયાછે; પુંડરીગિણિ નગરીના રાયા છો॥સુણો૦॥ બાર પર્ષદામાંહિ બિરાજેછે, જસ ચોત્રીશ અતિસય છાજેછે; ગુણ પાંત્રીશ વાણીયે ગાજે છો॥ સુણો૦ ૩॥ ભવિ જનને તે પડિબોહેછે, તુમ અધિક શિતલ ગુણ સોહેછે;

રૂપ દેખી ભવિજન મોહેછે ॥ સુણો૦૪॥ તુમ સેવા કરવા રશી-આહ્યું, પણ ભરતમાં દુરે વસીઓહ્યું; મહા મોહરાય કર ફ શીઓહ્યું ॥સુણો॥૦૫॥ પણ સાહિબ ચિત્તમાં ધરીયોછે, તુમ આણા ખડગ કર ગ્રહીયો છે, પણ કાંઇક મુજથી ડરીયોછે ॥ સુણો૦૬॥ જીન ઉત્તમ પુંઠ હવે પુરો, કહે પદ્મવિજય થાઉ શૂરો; તો વાધે મુજ મન અતિ નુરો ॥સુણો૦૭॥

॥ अथ श्री तीर्थमालास्तवन ॥

શેત્રુંજે રીષભ સમોસર્યા, ભલા ગુણ ભર્યારે; સિદ્ધા સાધુ અનંત, તીરથ તે નમુરે; તિન કલ્યાણક તિહાં થયાં, મુગતે ગયારે, નેમીસર ગિરનાર ॥ તી૦ ૧॥ અષ્ટાપદ એક દેહરો, ગિરિસેહરોરે; ભરતે ભરાવ્યાં બિંબ ॥તી૦॥ આબુ ચોમુખ અતિ ભલો, ત્રિભુવન તિલોરે; વિમલ વસે વસ્તુ-પાલ ॥તી૦ ૨॥ સમેત શિખર સોહામણો, રળીયામણોરે; સિદ્ધા તીર્થંકર વીશ ॥તી૦॥ નયરી ચંપા નિરખીયે, હૈયે હ-રખીયેરે; સિદ્ધા શ્રી વાસુપૂજ્ય ॥તી૦૩॥ પૂર્વદિશે પાવાપુ-રી, રીદ્ધે ભરીરે; મુક્તિ ગયા મહાવીર ॥ તી૦૪॥ જેશલમેર જુહારીયે, દુઃખ વારીયેરે; અરિહંત બિંબ અનેક ॥તી૦૪॥ વિકાનેર વંદીયે, ચિરનંદીયેરે; અરિહંત દેહરાં આઠ ॥તી૦॥ સેરિસરો સંખેશ્વરો પંચાસરોરે ફલોધી થંભણ પાસ ॥ તી૦ ૫॥ અંતરિક અજાવરો, અમીઝરોરે, જીરાવલો જગનાથ ॥

તી૦ા ત્રેલોક્ય દીપક દેહરો, જાત્રા કરોરે; રાણપુરે રિસહેશ ાતી૦૬ા શ્રીનાડુલાઈ જાદવો, ગોડિરતવોરે; શ્રીવરકાણો પાસાતી ૦ા નંદીશ્વરનાં દેહરાં, બાવન ભલાંરે; રૂચક કુંડલે ચાર ચારા-તી૦ા શાશ્વતી અશાશ્વતી, પ્રતીમા છતિરે; સ્વર્ગ મૃત્યુ પાતાલ ાતી૦ા તીરથ જાત્રા ફલ તિહાં, હોજો મુજ ઈહાંરે; સમય સુંદર કહે એમ ાતી૦૮ા ઈતિ ા

॥ अथ श्री सिद्धभगवाननुंस्तवन ॥

॥ સિદ્ધની શોભારે શી કહું, એ આંકણી ॥ સિદ્ધ જગત શિર શોભતા, રમતા આતમરામ; લક્ષ્મી લીલાની લેહેરમાં, સુખિયા છે શિવ ઠામ ॥સિ૦૧॥ માહાનંદ અમૃત પદ નમો, સિદ્ધિ કૈવલ્ય નામ; અપુનર્ભવ બ્રહ્મપદ વલી, અક્ષય સુખ વિશરામ ॥ સિ૦ ૨॥ સંશ્રેય નિશ્રેય અક્ષરા, દુઃખ સમસ્તની હાણ; નિવૃતિ અપવર્ગતા, મોક્ષ મુક્તિ નિરવાણ॥ સિ૦૩॥ અચલ મહોદય પદ લહ્યું, જોતા જગતના ઠાઠ; નિજ નિજ રૂપેરે જૂજૂઆ, વિત્યાં કર્મ તે આઠ॥સિ૦૪॥ અગુરૂ લઘુ અવગાહના, નામે વિકસે વદન; શ્રી શુભવીરને વંદતાં, રહિયે સુખમાં મગન. સિ૦ાપા ઈતિ.

॥गोडीपारसनाथनुं स्तवन ॥

કીરપા કરોરે ગોડી પાસ જીનેસર ॥ તુંમ સ્વામી અંતરજામી ॥ ટેક ॥ ઉંચે ઉંચે ગઢપર પાસજી બીરાજે ॥ ચારે તરફ ઝાની ઝાની ॥ કીરપા૦॥૧॥ લીલવરણ તોરો અંગ બી-

રાજે ॥ બદનોકી જાઉ બલીહારી ॥ કીરપા૦૨॥ બાંહે બાજુબંધ બેરખાં બીરાજે ॥ કુંડળકી છબ હે ન્યારી ॥ કીરપા૦॥૩॥ ઢુંડત ઢુંડત મેં પ્રભુ પાયો ॥ પુરણ પદવી અબ પાઈ ॥ કીરપા૦॥૪॥ નાથ નીરંજન નામ તુમારો ॥રૂપચંદ પદવી પાઈ ॥કીરપા૦૫॥

॥ आदिश्वर भगवाननुं स्तवन ॥

કીરપા કરોની આદીશ્વર બાવા ॥ કેસા ધ્યાન લગાયા હે ॥ કીરપા૦ ટેક ॥ કર ઉપર કર અધીક બિરાજે ॥ આસનગર જુમાયા હે ॥કીરપા ૧ ॥ ગમના ગમની વારન સાચી॥ શિવ રમણીકું ધાયા હે ॥ કીરપા ૨॥ આપ તરે ઓરનકું તારે ॥ અઘ બીરૂદરા આયા હે ॥ કીરપા ૩॥ પ્રેમ પદારથ ઇછા પુરે॥ શાંતી કુશળ ગુણ ગાયા હે ॥કીરપા ૪॥

॥ नेमनाथनुं स्तवन ॥

હાંરે કીને દેખા હમેરા સ્વામી ॥ સ્વામીજી અંતરજામીરે ॥કીને૦॥ ટેક ॥ આઠ ભવકી પ્રીત પ્રકાશી ॥ નવમે ગયા શિવ ગામીરે ॥કીને૦॥૧॥ સેસાવનકી કુંજગલનમે ॥ મળ્યા મુને અંતરજામીરે ॥કીને૦॥૨॥ આપ ચલે ગીરનારે ઉપર ॥ નારી તારી ૈરજ પામીરે ॥કીને૦॥૩॥ કહે નથુ પ્રભુ નેમ નગીનો ॥ કહુંછું આજ શિર નામીરે ॥કીને૦ ॥૪॥

બલીહારી જાઊં વારી, મહાવીર તોરી સમોસરણકી બલીહારી ॥આંકણી॥ ત્રણ ગઢ ઊપર તખત બિરાજે ॥ બેઠીછે પરખદા ભારી ॥મહાવીર ॥૧॥ વાણી જોજન સહુ કોઇ સાંભળે, તાર્યાછે નર ને નારી ॥ મહા ૨ ॥ આનંદ ઘન પ્રભુ એણી પેરે બોલે, આવા તે ગમન નીવારી ॥મહા૦॥૩॥

મુરત મોહનગારી જીનંદા તોરી મુરત મોહનગારી ॥ આંકણી ॥ દરીશન તોરો મોકુ દરશન દેવે ॥ ઊનકી મેહે બલીહારી ॥ જીનંદા ॥૧॥ હરી હર બ્રહ્મા મોરે દીલઉ ન આવત લાગત એ મોએ પ્યારી ॥જીનંદા ૨॥ ત્રીસલા માતા મલારજ ગાવે ॥ પાવત શીવ દરગાજી ॥જીનંદા ૩॥

ગોકુળીએ લઇ ચાલો હરી ઓધવરાજ હમને ॥ એ રાગ ॥

કોણ કરે જંજાળ જગમેં જીવના થોડા ॥ આકણી ॥ માત પીતા તોકું જનમ દીઓ હે ॥ કરમ દીઓરે કીરતાર ॥જગમે૧॥ જુઠીરે કાયા ને જુઠીરે માયા ॥ જુઠા સબ સંસાર ॥જગમે ૨॥ કોઈ મરે દશ વીસ વરસમેં ॥ કોઈ બુઢા કોઈ બાળા ॥ જગમે ૩॥ એહી સંસાર હે ઉસકા પાણી ॥ ધુપ પડે મરજાય ॥ જગમે ૪॥ એહી સંસાર હે અદકી ખાડીઆ ॥ બે ફીર આવે કોઈ વાર ॥ જગમેં૦ ॥ ૫ ॥ ચેતન રાય સમજ કર ચાલો ॥ જીઉ પામો ભવપાર ॥ જગમે ૬॥

॥ अथ श्री बाहुजिननुं स्तवन ॥

સાહેબ બાહુ જીનેશ્વર વીનવું ॥ વીનતડી અવધાર હો ॥ સા૦ ॥ ભવ ભયથી હું ઉભગો ॥ હવે ભવ પાર ઉતાર હો ॥ સા૦ ॥ બા૦ ॥૧ ॥ સા૦ ॥ તુમ સરીખા મુજ શીર છતે ॥ કર્મ કરે કેમ જોર હો ॥ સા૦ ॥ ભુજંગ તણો ભય તિહાં નહીં ॥ જીહાં વન વીચરે મોર હો ॥ સા૦ ॥ બા૦ ॥ ૨ ॥ સા૦ ॥ જીહાં રવિ તેજે જલ હલે ॥ તીહાં કેમ રહે અંધકાર હો ॥ સા૦ ॥ કેસરી જીહાં ક્રીડા કરે ॥ તિહાં નહી ગજનો પ્રચાર હો ॥ સા૦ ॥ બા૦ ॥ ૩॥ સા૦ ॥ તેમ જો તુમે મુજ મન રમો ॥ તો નાસે દુરિત સંભાર હો ॥ સા૦ ॥ વછવિજય સુસીમાપુરી ॥ રાય સુગ્રીવ મલાર હો ॥ સા૦ ॥ બા૦ ॥ ૪ ॥ સા૦ હરણ લંછન એમ મેં સ્તવ્યો ॥ મોહની રાણીનો કંત હો ॥ સા૦ ॥ વિજયાનંદન મુજ દીયો ॥ જશ કહે સુખ અનંત હો ॥ સા૦ ॥ બા૦ ॥ ૫ ॥ ઇતિ બાહુજીનનું સ્તવન ॥

॥ अथ श्री सिद्धाचळजीनुं स्तवन ॥

દેશીલાલનની.

સિદ્ધગિરિ ધ્યાવો ભવિકા સિદ્ધગિરિ ધ્યાવો ॥ ઘેર બેઠાં પણ બહુ ફળ પાવો ભવિકા બહુ ફળ પાવો ॥ આંકણી ॥ નંદીસર જાત્રાયે જે ફળ હોવે ॥ તેથી બમણેરૂં ફળ પુંડરગિરિ હોવે ॥ ભ૦ ॥ પું૦ ॥ ૧ ॥ તિગણું રૂચકગિરિ ચોગણું ગજદંતા ॥ તેથી બમણેરૂં ફળ જંબુ મહુતા ॥ ભ૦ ॥ જં૦ ॥ ખટ ગણું ધાતકી ચૈત્ય જુહારે ॥ છત્રીસ ગણેરૂં ફળ પુખલ

વિહારે ॥ ભ૦ ॥ પુ૦ ॥ ૨ ॥ તેથી તેરસ ગણું ફળ મેરૂ ચૈત્ય જુહારે ॥ સહસગણેરૂં ફળ સમેતસિખરે ॥ ભ૦ ॥ સં ॥ લાખ ગણેરૂં ફળ અંજન ગિરિ જુહારે ॥ દશ લાખ ગણેરૂં ફળ અષ્ટાપદ ગિરનારે ॥ ભ૦ ॥ અ૦ ॥ ૩ ॥ કોડ ગણેરૂં ફળ શ્રી સિદ્ધાચલ ભેટે ॥ જેમરે અનાદિના દુરિત ઉમેટે ॥ભ૦॥ દુ૦ ॥ ભાવ અનંતે અનંત ફળ પાવે ॥ શ્રી જ્ઞાન વિમળ સૂરિ એમ ગુણ ગાવે ॥ ભ૦ ॥ઈ૦ ॥ ૪ ॥ ઈતિ॥

॥ अथ श्री सिद्धाचलजीनुं स्तवन ॥

આંખડીએરે મેં આજ શેત્રુંજો દીઠોરે ॥ સવાલાખ ટકાનો દહાડોરે ॥ લાગે મુને મીઠોરે ॥ સફળ થયોરે મારા મનનો ઉમાહ્યો ॥ વાહાલા મારા ભવનો સંશય ભાગ્યોરે ॥ નરક તિર્યંચ ગતિ દૂર નિવારી ॥ ચરણે પ્રભુજીને લાગ્યોરે ॥ શેત્રુંજો દિઠોરે૦॥૧॥ આંકણી ॥માનવભવનો લાહો લીજે ॥વ૦॥ દેહડી પાવન કીજેરે ॥ સોના રૂપાને ફુલડે વધાવી ॥પ્રેમ પ્રદક્ષિણા દિજેરે ॥ શે૦ ॥ ૨ ॥ દુધડે પખાલીને કેસર ઘોળી ॥ વા૦ ॥ શ્રી આદીશ્વર પૂજ્યારે ॥ શ્રી સિદ્ધાચલ નયણે જોતાં ॥ પાપ મેવાસી ધ્રૂજ્યારે ॥ શે૦ ॥ ૩ ॥ શ્રીમુખ સુધરમા સુરપતી આગે ॥ વા૦ ॥ વીર જીણંદ એમ બોલેરે ॥ ત્રણભુવનમાં તીરથ મહોટું ॥ નહીં કોઈ શેત્રુંજા તોલેરે ॥ શે૦ ॥ ॥ ૪ ॥ ઈંદ્ર સરીખા એ તીરથની ॥ વા૦ ॥ ચાકરી ચીતમાં ચાહેરે ॥ કાયાની તો કાયર કાઢી ॥ સુરજ કુંડમાં નાહ્યારે ॥ શે૦ ॥ ૫ ॥ કાંકરે કાંકરે શ્રી સિદ્ધક્ષેત્રે ॥ વા૦ ॥ સાધુ

અનંતા સિદ્ધારે ॥ તે માટે એ તીરથ મહોટું ॥ ઉદ્ધાર અનં-
તા કીધારે ॥શે૦ ॥ ૬ ॥ નાભીરાયા સુત નજરે જોતાં ॥ વા૦॥
મેહ અમીરસ વૂઠારે ॥ ઉદય રત્ન કહે આજ મહારે પોતે॥
શ્રી આદેસર તૂઠારે ॥ શે૦ ॥ ૭ ॥ ઇતિ ॥

॥ अथ रिखब्नजीननुं स्तवन ॥

મહાવીદેહ ક્ષેત્ર સોહામણું ॥ એ દેશી ॥

જગ જીવન જગ વાલહો॥ મરૂદેવીનો નંદ લાલરે ॥ મુખ
દીઠે સુખ ઉપજે॥ દરસણ અતિહી આણંદ લાલરે ॥ ૧ ॥જ૦ ॥
આંખડી અંબુજ પાંખડી ॥ અષ્ટમી શશી સમ ભાલ લાલરે ॥
વદન તે શારદ ચંદલો ॥ વાણી અતિઅ રસાલ લાલરે ॥ ૨ ॥
જ૦॥ લક્ષણ અંગે વિરાજતાં॥ અડહીય સહસ ઉદાર લાલરે ॥
રેખાકર ચરણાદીકે ॥ અભ્યંતર નહીં પાર લાલરે ॥ ૩ ॥ જ૦॥
ઇંદ્રિ ચંદ્ર રવિ ગિરિ તણા ॥ ગુણ લેઇ ઘડીયું અંગ લાલરે ॥
ભાગ્ય કીંહાં થકી આવીયું ॥ અચરીજ એહ ઉતંગ લાલરે ॥
૪ ॥ જ૦ ॥ ગુણ સઘળા અંગે કર્યા ॥ દુર કર્યા સવી દોખ
લાલરે ॥ વાચક જશ વિજયે થુણ્યો ॥ દેજો સુખનો પોખ
લાલરે ॥ ૫ ॥ જ૦ ॥ ઇતિ આદીજીનનું સ્તવન ॥

॥ अथ श्री वीरजिन स्तवन ॥

॥ રાગ ધન્યાસી તેતરીયાની દેશી ॥

વંદો વીર જિનેશ્વર રાયા, ત્રિસલા દેવી જાયારે; હરી
લંછન કંચન કાયા, અમર વધૂ હુલરાયારે. ॥ વં૦ ॥૧॥ બાલ-

પણ સુરગીરી ડોલાયા, અહિ વેતાલ હરાયારે; ઇંદ્ર કહણ વ્યાકરણ નીપાયા, પંડિત વિસ્મય પાયારે. વં૦ ॥૨॥ ત્રીસ વરસ ઘરવાસ રહાયા, સંજમસ્યું લય લાયારે; બાર વરસ તપ કર્મ ખપાયા, કેવલ નાણ ઉપાયારે. વં૦ ॥૩॥ ખાયક રિદ્ધિ અનંતી પાયા, અતિશય અધિક સુહાયારે; ચાર રૂપ કરી ધર્મ બતાયા, ચઉવિહ સુરગુણ ગાયારે. વં૦ ॥૩॥ તીન ભુવનમેં આંણ મનાયા, દિશ દોય છત્ર ધરાયારે; રૂપ કનક મણિ ગઢ વિરચાયા, નિગ્રંથ નામ ધરાયારે. વં૦ ॥૫॥ રયણ સિંહાસન બેસન ઠાયા, દુંદુહિ નાદ વજાયારે; દાનવ માનવ વાસ વસાયા, ભકતે શિશ નમાયારે. વં૦ ॥૬॥ પ્રભુ ગુણ ગણ ગંગાજલ નાહ્યા, પાવન તેહની કાયારે; પંડિત ક્ષમાવિજય સુ પસાયા, શેવકજન સુખદાયારે. વં૦ ॥૭॥

॥ अथ श्री धर्मनाथ जिनस्तवन ॥

॥ હાંરે મારે જોબનીયાનો લટકો દહાડા ચારજો એ દેશી ॥

હાંરે મારે ધર્મ જીણંદ શું લાગી પૂરણ પ્રીતજો, જીવડ-લો લલચાણો જિનજીની ઓલગેરેલો; હારે મુને થાશે કોઈક સમે પ્રભુસુપ્રસન્નજો; વાતલડી મહારીરે સવી થાશે વગેરેલો ॥૧॥ હારે પ્રભુ દુરીજનનો ભંભેર્યો માહરો નાથજો, ઓળ-વસ્યે નહી કયારે કીધી ચાકરીરે લોલ; હાંરે મારા સ્વામી સરખો કુણ છે દુનિયા માંયજો, જઇએ રે જીમ તેહને ઘર આસ્યા કરિરેલો ॥ ૨ ॥ હાંરે જસ સેવા સેતી સ્વારથની નહી સીદ્ધજો. ઠાલીરે શી કરવી તેહથી ગોઠડીરેલો, હાંરે કાંઈ જીુદું

ખાય તે મીઠાઇને મારેજો, કાંઇરે પરમારથ વીણ નહી પ્રીતડી રેલો ॥૩॥ હાંરે અંતરજામી જીવન પ્રાણઆધારજો, વાયોરે નવી જાણ્યો કલિયુગ વાયરોરેલો; હાંરે લાયક નાયક ભગત વચ્છલ ભગવંતજો, વારૂરે ગુણ કેરો સાહિબ સાયરૂરેલો ॥૪॥ હાંરે લાગી મુજને તાહરી માયા જોરજો, અલગારે રહ્યાથી હોય ઓસંગલોરેલો; હાંરે કુણ જાણે અંતરગતની વિણ મહારાજજો, હેજેરે હસી બોલો છાંટો આંબળોરે લો ॥ ૫ ॥ હાંરે તારે મુખને મટકે અટક્યું માહરૂં મનજો, આંખડલી અણીયાળી કામણગારડીરેલો; હાંરે મારા નયણા લંપટ જોવે ખીણખીણ તુઝજો, રાતેરે પ્રભુ રૂપે ન રહે વારીયોરેલો ॥૬॥ હાંરે પ્રભુ અળગા તોપણ જાણજ્યો કરીને હુજુરજો, તાહરીરે બલીહારી હું જાઉં વારણેરેલો; હાંરે કવી રૂપ વિબુધનો મોહન કરે અરદાસજો, ગિરૂઆથી મન આણી ઉલટ અતી ઘણેરેલો ॥ ૭॥ ઇતિ ॥

॥ स्तुति समुदाय ॥ अथ सिद्धचक्रस्तुति ॥

અરિહંત નમો વલી સિદ્ધ નમો, આચારજ વાચક સાહુ નમો ॥ દર્શન જ્ઞાન ચારિત્ર નમો તપ, એ સિદ્ધચક્ર સદા પ્રણમો ॥૧॥ અરિહંત અનંત થયા થાશે, વળી ભાવ નિક્ષેપે ગુણ ગાશે ॥ પડિક્કમણાં દેવવંદન વિધિશુ, આંબિલ તપ ગણણું ગણો વિધિ શું ॥૨॥ છરિ પાલી જે તપ કરશે, શ્રીપાલતણી પેરે ભવ તરસે ॥ સિદ્ધચક્રને કુણ આવે તોલે, એહવા જિન આગમ ગુણ બોલે ॥૩॥ સાઢાચારે વરસે તપ પૂરૂં, એ કર્મ વિદારણ તપ શૂરૂં ॥ સિદ્ધચક્ર મન મંદિર થા

પો, નય વિમલેસર વર આપો ॥૪॥ ઇતિ ॥

॥ अथ पंचमीनी स्तुति ॥

શ્રાવણશુદિ દિનપંચમીએ, જનમ્યા નેમ જિણંદ તો. શ્યામવરણ તનુ શોભતું એ, મુખ શારદકો ચંદ તો ॥ સહસ વરસ પ્રભુ આઉખુંએ, બ્રહ્મચારી ભગવંત તો ॥ અષ્ટકરમ હેલેં હણિએ, પોહોતા મુક્તિ મહંત તો ॥૧॥ અષ્ટાપદ આદિ જિનએ, પહોતા મુક્તિ મોઝાર તો ॥ વાસુપુજ્ય ચંપાપુરીએ, નેમ મુક્તિ ગિરનારતો ॥ પાવાપુરી નગરીમાં વલિએ, શ્રીવીરતણું નિર્વાણતો ॥ સમેત શિખર વીશ સિદ્ધ હુઆએ, શિરવહું તેહની આણતો ॥૨॥ નેમનાથ જ્ઞાની હુવાએ, ભાખે સાર વચન્ન તો ॥ જીવ દયા ગુણ વેલડીએ, કીજે તાસ જતન તો ॥ મૃષા ન બોલો માનવીએ, ચોરી ચિત્ત નિવારતો ॥ અનંત તીર્થંકર એમ કહેએ, પરહરિયે પરનારતો ॥૩॥ ગોમેદ નામે જક્ષ ભલોએ, દેવી શ્રીઅંબિકા નામતો ॥ શાસન સાનિધ્ય જે કરેએ, કરે વલિ ધર્મનાં કામ તો ॥ તપ ગચ્છ નાયક ગુણનિલોએ, શ્રી વિજય સેન સૂરિરાયતો ॥ રિખભ દાસ પાય સેવતાંએ, સફળ કરો અવતાર તો ॥૪॥ ઇતિશ્રી પંચમી સ્તુતિ સંપુર્ણ ॥

॥ अथ आदिजिनस्तुति ॥

આદિ જીનવર રાયા, જાસ સોવન્ન કાયા, મરૂદેવી માંયા ધોરી લંછન પાયા, જગતસ્થિતિ નિપાયા શુદ્ધ ચારિત્ર પાયા, કેવલ સિરિરાયા, મોક્ષ નગરે સધાયા ॥ ૧ ॥ સવિજન સુખકારિ, મોહમિથ્યા નિવારી, દુરગતિ દુઃખ ભારી

શોક સંતાપ વારી ॥ શ્રેણીક્ષપક સુધારી' કેવલાનંત ધારી નમીએ નરનારી, જેહ વિશ્વોપકારી ॥ ૨ ॥ સમવસરણ બેઠા. લાગે જે જીન મીઠા, કરે ગણપ પૈઠા, ઈંદ્રિચંદ્રાદિ દીઠા. દ્વાદશાંગી વરિઠા, ગુંથતા ટાલે રિઠા, ભવિજન હોય હિઠા, દેખી પુણ્યે ગરિઠા ॥ ૩ ॥ સુર સમકિત વંતા, જેહ રિદ્ધે મહંતા જેહ સુજન સંતા, ટાલિયે મુળચિંતા, જિનવર સેવંતા, વિઘ્નવારે દુરંતા, જિન ઉત્તમ થુણંતા, પદ્મને સુખદિંતા ॥૪॥

॥ अथ शाश्वतजिनस्तुति ॥

રૂષભચંદ્રાનન વંદન કીજે, વારિષેણ દુઃખ વારેજી ॥ વર્દ્ધમાન જિનવર વલી પ્રણમો, શાશ્વત નામ એ ચારેજી ॥ ભરતાદિક ખેત્રે મલી હોવે, ચાર નામ ચિત્ત ધારેજી ॥ તેણે ચારે એ શાશ્વત જિનવર, નમીએ નિત્ય સવારેજી ॥ ઉર્દ્ધ્વ અધો ત્રીછેલોકે થઈ, કોડી પન્નરસે જાણોજી ॥ ઉપર કોડી બેંતાલીસ પ્રણમો, અડવન્ન લખ મન આણોજી ॥ છત્રીશ સહસ એંશી તે ઉપર, બિંબતણો પરિમાણોજી ॥ અસખ્યાત વ્યંતર જ્યોતિષીમાં, પ્રણમું તે સુવિહાણોજી ॥ ૨ ॥ રાયપશ્રેણી જીવાભિગમેં, ભગવતી સુત્રેં ભાખીજી ॥ જંબુદ્વીપ પન્નત્તી ઠાણાંગેં, વિવરીને ઘણું દાખીજી ॥ વલી અશાશ્વતી જ્ઞાતા કલ્પમાં, વ્યવહાર પ્રમુખેં આખીજી ॥ તે જીન પ્રતિમા લોપે પાપી, જિહાં બહુ સુત્રછે સાખીજી ॥ ૩ ॥ એ જિન પૂજાથી આરાધક, ઈશાન ઈંદ્ર કહાયાજી, ॥ જેમ સુરીયાભ પ્રમુખ બહુ સુરવર, દેવી તણા સમુદાયાજી ॥ નંદીસર અઠ્ઠાઈ મહોત્સવ, કરે અતિ હર્ષ ભરાયાજી ॥ જિન ઉત્તમ કલ્યાણક દિવસેં, પદ્મવિજય નમે પાયાજી ॥ ૪ ॥

समकितना ६७ बोल.

૪	સદ્દહણા	૫	ભૂષણ
૩	લિંગ	૫	લક્ષણ
૧૦	વિનય	૬	જતના
૩	શુદ્ધિ	૬	આગાર
૫	દૂષણ	૬	ભાવના
૮	પ્રભાવક	૬	સ્થાન

चारसद्दहणा.

૧ જીવાદિક નવ તત્વનો અભ્યાસ કરવો, વિચાર કરવો.

૨ સાધુ મુનીરાજની શેવા કરવી.

૩ પાસથ્થા, કુશીલીઆ, વેશવીડંબક એવા સમકીતથી ભ્રષ્ટનો સંગ કરવો નહીં.

૪ અન્યદર્શની, મિથ્યા દ્રષ્ટીનો સંગ ન કરવો.

त्रण लिंग.

૧ સિધ્ધાંત એટલે વીતરાગની વાણી સાંભળવાની અતિ અભિલાષા.

૨ ચારિત્ર ધર્મ એટલે વ્રત પચ્ચખાણ કરવાની અતિ અભિલાષા

૩ દેવ ગુરૂ પ્રમુખ ઊત્તમ પુરૂષોની વૈયા વૃત્ય કરવામાં સાવધાન.

दश विनय.

૧ અરિહંત દેવનો

૨ સિધ્ધ ભગવાનનો

૩ જીન પ્રતિમાનો

૪ શ્રૂત ધર્મનો

૫ ચારિત્ર ધર્મનો
૬ સર્વ સાધુનો
૭ આચાર્યનો
૮ ઉપા ધ્યાયનો
૯ ચતુર્વીધ સંઘનો
૧૦ સમ્યક દર્શનનો

વિનય એટલે શેવા, ભક્તિ, બહુમાન, અતરંગ પ્રેમ, ગુણ ગ્રામ કરવા તથા અવગુણ છોડવા, આશાતના ટાળવી તેમાં દેવની ૮૪ અને ગુરૂ સંબંધી ૩૩ આશાતના ટાળવી.

त्रण शुद्धि.

૧ મનશુદ્ધિ એટલે વીતરાગનો ભાખ્યો ધર્મ સારછે બીજું કંઈ સંસારમાં સાર નથી એવો ઉપભાવ તે

૨ વચન શુદ્ધિ એટલે જીનધર્મ આરાધતાં કલ્યાણ નહીં હોય તો બીજાથી કેમ હોય. કલ્યાણ તો વીતરાગના ધર્મ થકીજ છે બીજાથી કલ્યાણ નથી એમ કહેવું તે.

૩ કાય શુદ્ધિ એટલે કોઈ છેદો, ભેદો અનેક પ્રકારની પીડા ઊપજાવો, પણ વીતરાગ વીના બીજાની આગળ મસ્તક ન નમાવવુ તે.

पांच दूषण.

૧ શંકા એટલે વીતરાગના વચનમાં શંસય કરવો

૨ કાંક્ષા એટલે જીનમત વીના બીજા મતની વાંછા કરવી.

૩ વિચિકિત્સા એટલે ધર્મના ફળ વિષે સંદેહ કરવો.

૪ પ્રશંસા એટલે કુલિંગી, દર્ભલિંગી પાખંડી લોકોની પ્રશંસા કરવી.

૫ સંસ્તવ એટલે ઉપર બતાવેલા પાખંડી લોકનો પરિચય કરવો. એ પાંચ દૂષણ વર્જવાં.

आठ प्रभावक.

૧ જીનમત પરમતના શાસ્ત્રનો જાણ.
૨ ધર્મ ઉપદેશનો દેનાર,
૩ ન્યાયથી વાદ કરનાર,
૪ નિમિત્તનો જાણ.
૫ ક્ષમાવંત નિર્લોભી, તપસ્વી.
૬ વિદ્યા મંત્રનો જાણ હોય
૭ સિદ્ધ સંપન્ન (આકાશ પ્રદેશની વિદ્યાએ સહીત.)
૮ કવિ.

ઉપર કહેલા આઠ જીનમત દીપાવનાર કહીએ. એવા થવાનો ઉદ્યમ કરવો જેથી જીનધર્મ દીપાવવામાં આવે અથવા એવા પુરૂષોની તેમના સમકીતવંત ગુણ જોઇને શેવા કરવી.

पांच भूषण.

૧ જિન માર્ગને વિષે કુશળ હોય.
૨ જિન શાસનની પ્રભાવના એટલે દીપાવવું અથવા વૃદ્ધિ થાય તેમ કરવું.
૩ ગીતાર્થ મુનિરાજ અને તીર્થની શેવા કરવી.
૪ જૈન ધર્મને વિષે દ્રઢતા રાખવી.
૫ દેવ, ગુરૂ તથા સિદ્ધાંતનો વિનય વૈયાવચ કરવો.

पांच लक्षण.

૧ ઉપસમ એટલે ક્રોધ, માન, માયાને લોભ એ ચાર કષાયનું ટાળવું તે.

૨ સંવેગ એટલે મોક્ષના સુખની અભિલાષા રાખવી.
૩ નિર્વેદ એટલે સંસારના દુઃખ થકી ઉદાસ રહેવું.
૪ અનુકંપા એટલે જીવને દુઃખ થકી નિવારણ કરવાની ઇ-
ચ્છા અર્થાત સર્વ જીવને વિષે દયા ભાવ રાખવો.
૫ આસ્તિકય એટલે શ્રીવીતરાગે ભાખ્યું તે સત્યછે જુઠ
કાંઈ પણ નથી એવી દ્રઢ આસ્થા રાખવી.

छ जतना.

૧ પરતીર્થિકાદિવંદન એટલે અન્યતીર્થિ અન્યતીર્થિના દે-
વ તથા અન્યતીર્થીની ગ્રહણ કરેલી પ્રતિમાને વંદન કર-
વું નહીં એટલે તેમની આગળ બે હાથ જોડવા નહી.
૨ નમસ્કરણં એટલે તેમને નમસ્કાર કરવો નહી એટલે તેમ-
ની આગળ માંથું નમાવવું નહીં.
૩ આલાપનં એટલે તેમની સાથે પ્રથમ બોલવું નહીં.
૪ સંલાપનં એટલે તેમની સાથે વારંવાર બોલવું નહીં.
૫ અશનાદિદાનં એટલે ખાવાપીવાનું ધર્મ બુદ્ધિએ આપ-
વું નહીં.
૬ ગંધપુષ્પાદિ પ્રેષણં એટલે તેમને ગંધપુષ્પાદિ મોકલવા નહીં.

छ आगार.

૧ રાજાભિયોગ, એટલે રાજાના કહેવાથી કરવુ.
૨ ગણાભિયોગ. એટલે ઘણા લોકોના કહેવાથી કરવું.
૩ બળાભિયોગ એટલે બળવાનના કહેવાથી કરવું.

૪ સુરાભિયોગ એટલે દેવતાદિકની હઠથી કરવું.
૫ કાંતારવૃત્તી એટલે આજીવીકાને વાસ્તે કરવું
૬ ગુરૂનિગ્રહ એટલે માતાપીતા કળાચાર્ય પ્રમુખના કહેવાથી કરવું.

આ છ આગાર પોતાની મરજી ન છતાં લાચારીથી તેમના કહેવાથી શેવવા.

૭ ભાવના.

૧ સમકિત કેવું છે ચારિત્ર ધર્મરૂપી ઝાડનું મુળ છે.
૨ વળી સમકિત કેવું છે તો ચારિત્ર ધર્મરૂપી નગરમાં પેસવાનું બારણું છે.
૩ આ સમકિત ચારિત્ર ધર્મરૂપી મેહેલનો મુળ પાયોછે.
૪ વળી સમકિત જ્ઞાન ચારિત્રાદિ ગુણરૂપ રત્નનો નિધિછે.
૫ વળી સમકિત કેવું છે તો ચારિત્ર રૂપી જીવીતપણાનો આધાર છે.
૬ વળી સમકિત શ્રુતચારિત્ર રૂપી રસનું પાત્ર છે.

છ સ્થાન.

૧ જીવ છેજ.
૨ જીવ નિત્ય છે.
૩ જીવ કર્મનો કર્તા છે.
૪ જીવ કર્મનો ભોગવનાર છે.
૫ જીવને મોક્ષ છે.

૬ જીયને મોક્ષનો ઉપાય છે એટલે કર્મ રહિત થવાનો ઉ-
પાય છે.

શો ઉપાય છે? સમ્યગ્, જ્ઞાન, દર્શન અને ચારિત્ર ઈતિ સમકિતના ૬૭ બોલ સંક્ષેપે સંપૂર્ણ.

भवाभिनंदी जीवोनां लक्षण.

પાંચ ઈંદ્રિયોનાં વિષય સુખ પરમાર્થે કરી દુઃખકારી છે તોપણ તેને વિષે જેજીવો સુખની બુદ્ધિએ કરીને આનંદ માને છે તેને ભવાભિનંદી કહીએ. તેમનાં લક્ષણ નીચે મુજબ.

૧ અહારને અર્થે એટલે જો હું સામાયક પોસો તથા દેશાવકાસાદિક ધર્મકરણી કરીશ તો જમવાનું મળશે એવી વિચારણાથી ધર્મ કરણી કરવી તે.

૨ પૂજાવાને અર્થે ધર્મ કરે એટલે જો હુ ધર્મ કરણી કરીશ તો લોકમાં પૂજનીક થઈશ એવો અભિપ્રાય રાખવો તે.

૩ ઉપધી એટલે વસ્ત્ર પાત્રાદિકને અર્થે ધર્મ કરણી કરવી તે.

૪ રિદ્ધિ ગારવ એટલે શ્રાવક પોતાના કરવાને અર્થે એટલે જો ધર્મ કરણી કરીશ તો આ શ્રાવક મારા થશે અને એમનાથી મારૂં ગુજરાન થશે એવી બુદ્ધિએ કરીને ધર્મ કરણી કરવી તે.

૫ ક્ષુદ્ર એટલે અગંભીર હોય એટલે પારકાં છીદ્ર ખોળતો ફરે અને લોકોના કિંચિત્ અવગુણ દેખી લોકોની આગળ વિશેષ પણે કહેતો ફરે અને પોતાના અવગુણ ઢાં-

કે અને પોતાના ગુણનો ઉત્કર્ષ કરે એટલે હરેક રીતે પોતાનો ગુણ પ્રગટ થાય એમ લોકોની આગળ બોલવું તે.

૬ લોભને વિષે એટલે પુદ્‌ગળ ભાવને વિષે એટલે ધન ધાન્ય વસ્ત્ર પાત્ર જશ કીર્તિ મેળવવાને વિષે તત્પર એટલે લીન એટલે આસક્ત રહેવું તે.

૭ દીન એટલે પુદ્‌ગળ ભાવના વિયોગે કરીને રાંક એટલે આગામી કાળની ચિંતા કરે કે હાય હાય હું શું ખાઈશ અને હવે હું કેમ કરીશ, હવે મારા કુટુંબનો નિર્વાહ કેમ ચાલશે એવી ચિંતા કરે પણ આત્મ સ્વરૂપનો કાંઈ પણ વિચાર કરે નહીં તે.

૮ મત્સરી એટલે પારકા ગુણને ન સહે તે

૯ ભયવાન એટલે પુદ્‌ગલાદિક વસ્તુના વિયોગનો ભય કરવો તે.

૧૦ શઠ એટલે કપટી.

૧૧ અજ્ઞાની એટલે સર્વ વસ્તુનો અજાણ.

ઉપર લખેલાં અગીયાર લક્ષણો હરેક જણે વર્જવાં અને ધર્મ કરણી કરતાં તો વિશેષપણે વર્જવાં.

મિથ્યાત્વના બોલ.

૧ પ્રરૂપણા મિથ્યાત્વઃ— શ્રી જીનેશ્વર મહારાજે ભાષિત જે અર્થ તે થકી અવળી પ્રરૂપણા કરવી તે.

૨ પ્રવર્તન મિથ્યાત્વ— લૌકિક તથા લોકોત્તર મિથ્યાત્વની કરણી કરવી તે.

૩ પરિણામ મિથ્યાત્વ—મનમાં એટલે પરિણામમાં જુઠો

હુઠવાદ રાખવો અને કેવળી મહારાજે પ્રરૂપ્યા એવા નવતત્વના અર્થ યથાર્થ સદહવા નહીં તે.

૪ પ્રદેશ મિથ્યાત્વ—સત્તાગતમાં રહેલી મોહની કર્મની સાત પ્રકૃતિ તે.

मार्गानुसारीना ३५ बोल.

૧ ન્યાય સંપન્ન વિભવ: ન્યાયથી ધન મેળવવું એટલે સ્વામિદ્રોહ, મિત્રદ્રોહ, વિશ્વાસીને ઠગવુ, ચોરી કરવી, થાપણ ઓળવવી વીગેરે નિંદવા યોગ્ય કામ ત્યાગ કરીને ધન ઉપાર્જન કરવું

૨ શિષ્ટાચાર પ્રશંસા=ઉત્તમ પુરૂષોનાં આચરણનાં વખાણ કરવા.

૩ સરખા કુળાચાર વાળા પણ અન્ય ગોત્રી સાથે વિવાહ કરવો

૪ પાપના કામથી ડરવું.

૫ પ્રસિદ્ધ દેશાચાર પ્રમાણે વર્તવું.

૬ કોઈનો અવર્ણ વાદ બોલવો નહીં.

૭ જે ઘરમાં પેસવા નિકળવાના અનેક રસ્તા નથી તથા જે ઘર અતિ ગુપ્ત અને અતિ પ્રગટ ન હોય અને પાડોશી સારા હોય તેવા ઘરમાં રહેવું.

૮ સારા આચરણવાળા પુરૂષોની સોબત કરવી.

૯ માતા તથા પિતાની પૂજા કરવી એટલે તેમનો સર્વ રીતે વિનય સાચવવો અને તેમને પ્રસન્ન રાખવાં.

૧૦ ઉપદ્રવવાળા સ્થાનકનો ત્યાગ કરવો એટલે લડાઇ, દુકાળ વગેરે અડચણવાળાં ઠેકાણાં છોડવાં.

૧૧ નિંદિત કામમાં ન પ્રવર્તવું એટલે નિંદવા યોગ્ય કામ ન કરવાં.

૧૨ આવક પ્રમાણે ખરચ રાખવું

૧૩ ધનને અનુસરતો વેષ રાખવો એટલે પેદાશ પ્રમાણે પોશાકી રાખવી.

૧૪ આઠ પ્રકારના બુદ્ધિના ગુણને સેવવા તે આઠ ગુણનાં નામ. ૧ શાસ્ત્ર સાંભળવાની ઈચ્છા, ૨ શાસ્ત્ર સાંભળવું, ૩ તેનો અર્થ સમજવો, ૪ તે યાદ રાખવો, ૫ ઉહ=તેમાં તર્ક કરવો તે સામાન્ય જ્ઞાન, ૬ અપોહ એટલે વિશેષ જ્ઞાન, ૭ ઉહા પોહથી સંદેહ ન રાખવો, ૮ તત્વ જ્ઞાન એટલે આ વસ્તુ આમજ છે એવો નિશ્ચય કરવો.

૧૫ નિત્ય ધર્મને સાંભળવો જેથી બુદ્ધિ નિર્મળ થાય.

૧૬ પહેલાં જમેલું ભોજન પચી જાય ત્યારે પછી નવું ભોજન કરવું.

૧૭ જ્યારે ખરી ભુખ લાગે ત્યારે ખાવું, પણ એકવાર ખાધા પછી તરતજ મીઠાઈ વીગેરે આવેલું જોઈ લાલચથી તે ઉપર ખાવું નહીં કારણ કે અપચો થાય.

૧૮ ધર્મ, અર્થ અને કામ એ ત્રણ વર્ગને સાધવા.

૧૯ અતિથિ તથા ગરીબને અન્નપાનાદિ આપવું.

૨૦ નિરંતર અભિનિવેષ રહીત રહેવું એટલે કોઈને પરાભવ કરવાના પરિણામે કરી અનીતિથી કામનો આરંભ કરવો નહીં તે.

૨૧ ગુણી પુરૂષોનો પક્ષપાત કરવો એટલે તેમનું બહુ માન કરવું.

૨૨ નિષિદ્ધ દેશકાળનો ત્યાગ કરવો એટલે રાજા તથા લોકોએ નિષેધ કરેલા દેશકાળમાં જવું નહીં.

૨૩ પોતાની શક્તિને અનુસરીને કામનો આરંભ કરવો.

૨૪ પોષણ કરવા યોગ્ય એવાં માતાપિતા સ્ત્રી પુત્રાદિકનું ભરણ પોષણ કરવું.

૨૫ વૃત્તને વિષે રહેલા તથા જ્ઞાને કરી મોટા એવા પુરૂષોને પૂજવા એટલે તેમનો સારી રીતે વિનય સાચવવો—

૨૬ દીર્ઘદર્શી એટલે જે કામ કરે તેમાં લાંબી દ્રષ્ટી ફેરવી તેનાં શુભાશુભ ફળનો તપાસ કરી ચાલવું.

૨૭ વિશેષજ્ઞ એટલે દરેક વસ્તુનો તફાવત સમજી પોતાના આત્માના ગુણદોષનો તપાસ કરવો.

૨૮ કૃતજ્ઞ (કર્યા કામનો જાણ) એટલે કરેલા ઉપકારને તથા અપકારને સમજવો.

૨૯ લોકપ્રીય એટલે વિનયાદિ ગુણેકરી લોકપ્રીય થવું.

૩૦ લજ્જાળુ (લાજવાળો) એટલે લાજમર્યાદામાં રહેવું—

૩૧ દયાળુ એટલે દયાભાવ રાખવો.

૩૨ સુંદર આકૃતિવાન એટલે ક્રુર આકૃતિનો ત્યાગ કરી શરીરનો સુંદર આકાર રાખવો—

૩૩ પરોપકારી એટલે પરને ઉપકારી થવું

૩૪ અંતરંગારિજિત એટલે કામ ક્રોધ લોભ માન મદ તથા હર્ષ એ છ અંતર વેરીને જીતવા—

૩૫ વશીકૃતેંદ્રિયગ્રામ એટલે ઇંદ્રીયોના સમુહને વશ કરવા એટલે સર્વે ઇંદ્રિયોને વશ કરવાનો અભ્યાસ કરવો.

બાળજીવોને મોંઢે કરવા સુગમ પડે માટે ઉપરના મા-

ર્ગાનુસારીના પાંત્રીસ બોલ સંક્ષેપથી લખ્યા છે. વિશેષ વિવરણ ગ્રંથાંતરોમાંથી જોઈ લેવું—

અથ છત્રીશી શિખામણ.

પંડિત શ્રી વીરવિજયજી કૃત.

સાંભળરે તું સજની મોરી—એ દેશી.

સાંભળજો સજ્જન નરનારી, હેત શીખામણ સારીજી;
રીસ કરે દેતાં શિખામણ, ભાગ્ય દશા પરવારી.
સુણજો સજજનોરે ૧
લોક વિરૂદ્ધ નિવારા॥સુ॥, જગત વડો વ્યવહારા॥સુ॥ એ આંકણી.
મુરખ બાલક જાચક વ્યસની, કારૂને વળી નારૂજી;
જો સંસાર સદા સુખ વંછો, ચોરની સંગતી વારો. સુ૦ ૨
વેશ્યા સાથે વણજ ન કરીએ, નીચસ્યું નેહ ન કરિયેજી;
ખંપણ આવે ઘરધન જાવે, જીવિતને પરિહરિયે. સુ૦ ૩
કામ વિના પર ઘર નવિ જઈએ, આળે ગાળ ન દીજેજી;
બળીઆ સાથે બાથ ન ભરિયે, કુટુંબ કલહ નવ કીજે. સુ૦ ૪
દુષ્મનસ્યું પરનારી સાથે, તજીએ વાત એકાંતેજી;
માતા બહેન સ્યું મારગ જાતાં વાત ન કરીએ રાતે. સુ૦ ૫
રાજા રમણી ધરનો સોની, વિશ્વાસે નવિ રહીએજી;
માત પિતા ગુરૂ વિણ બીજાને, ગુજયનિ વાત ન કહિએ. સુ૦ ૬
અણજાણ્યા સ્યું ગામ ન જઈએ, ઝાડ તળે નવિ વસીએજી;
હાથી ઘોડા ગાડી જાતાં, દુર્જનથી દુર ખસિએ. સુ૦ ૭
રમત કરતાં રીસ ન કરીએ, ભય મારગ નવિ જઇએજી;

બેજણ વાત કરે જિહાં છાંની, તિહાં ઉભા નવિ રહિએ. સુ૦ ૮
હુંકારા વિણ વાત ન કરીએ ઇચ્છા વિણ નવિ જમિએજી;
ધન વિદ્યાનો મદ પરિહરિએ, નમતા સાથે નમિએ. સુ૦ ૯
મુરખ જોગી રાજા પંડિત, હાંસિ કરી નવિ હસિએજી;
હાથી વાઘ સરપ નર વઢતાં, દેખીને દુર ખસિએ. સુ૦ ૧૦
કુવા કાંઠે હાંસિ ન કરિએ, કેફ કરી નવિ ભમિએજી;
વેરો ન કરીએ ઘર વેચીને, જુગટડે નવિ રમીએ. સુ૦ ૧૧
ભણતાં ગણતાં આળસ તજીએ, લખતાં વાત ન કરિએજી;
પરહસ્તે પરદેશ દુકાને, આપણું નામ ન ધરિએ. સુ૦ ૧૨
નામું માંડે આળસ છંડી, દેવાદાર ન થઇએજી
કષ્ટ ભયાદિક થાંનક વરજી, દેશાવર જઈ રહિએ. સુ૦ ૧૩
ધનવંતો ને વેશ મલિનતા. પગસ્યું પગ ઘસિ ધોવેજી;
નાપિત ઘર જઈ શિર મુંડાવે, પાણિમાં મુખ જોવે. સુ૦ ૧૪
નાવણ દાતણ સુંદર ન કરે, બેઠો તરણાં તોડેજી;
ભુંએ ચીત્રાંમણ નાગો સુએ, તેહને લક્ષ્મી છોડે. સુ૦ ૧૫
માતા ચરણે શિશ નમાવી, બાપને કરીએ સલામોજી;
દેવ ગુરૂને વિધીએ વાંદી, કરે સંસારનું કામ. સુ૦ ૧૬
બે હાથે માથું નવિ ખણિએ, કાન નવિ ખોતરીએજી;
ઉભા કેડે હાથ ન દિજે, સામે પુરે નવિ તરીએ. સુ૦ ૧૭
તેલ તમાકુ દુરે તજીએ, અણગલ જલ નવિ પીજેજી;
કુળવંતિ સતિને શિખામણ, હવે નર ભેગીદીજે. સુ૦ ૧૮
સસરો સાસુ જેઠ જેઠાણી, નણદી વિનય મમુકોજી;
શ્યાણ પણે શેરી સંચરતાં ચતુરા ચાલિ મચુકે. સુ૦ ૧૯
નીચ સાહેલી સંગ ન કીજે, પર મંદિર નવિ ભમીએજી;

રાત્રિ પડે ઘર બાર ન જઇએ, સહુને જમાડી જમીએ. સુ૦ ૨૦
ધોબણ માલણ,ને કુંભારણ, યોગણ સંગ ન કરીએજી;
સેહજે કોઇક આલ ચઢાવે, એવડું શેને કરીએ. સુ૦ ૨૧
નિજ ભરતાર ગયો દેશાવર, તવ શણગાર ન ધરિએજી;
જમવા નાતિ વચ્ચે નવિ જઇએ, દુરજન દેખી ડરિએ. સુ૦ ૨૨
પર શેરી ગરબો ગાવાને, મેળે ખેલે ન જઇએજી;
નાવણ ધોવણ નદી કીનારે, જાતાં નિરલજ થઇએ. સુ૦ ૨૩
ઉપડતે પગે ચાલી ચાલી જે, હુન્નર સહુ શીખીજેજી;
સ્નાન સુવસ્ત્ર રસોઇ કરીને, દાંન સુપાત્રે દીજે. સુ૦ ૨૪
શોક તણાં લઘુ બાલક દેખી. મ ધરો ખેદ હિયામેજી;
તેહની સુખ શીતળ આશીસેં, પુત્ર તણાં ફલ પામે. સુ૦ ૨૫
બાર વરસ બાલક સુરપડિમા, એ બે સરિખાં કહીએજી;
ભકિત કરયે સુખ લીલા પામે, ખેદ કરે દુઃખ લહિએ. સુ૦ ૨૬
નરનારી બેહુને શિખામણ, મુખ લવરી નવિ હસિએજી;
નાતિ સગાનાં ઘર છંડીને, એકલડાં નવિ વસિએ. સુ૦ ૨૭
વમન કરીને ચિતા ઝાલે, નબળે આસન બેસીજી;
વિદિશે દક્ષણ દિશ અંધારે, બાટયુ પશુએ પેશી. સુ૦ ૨૮
અણજાણ્યે રૂતુ વંતિ પાત્રે, પેટ અજીરણ વેળાજી;
આકાસે ભોજન નવિ કરિએ, બે જણ બેશી ભેળા. સુ૦ ૨૯
અતિશે ઉનું ખારૂ ખાટું, શાક ઘણું નવિ ખાવુંજી;
મૌન પણે ઉઠી ગણ વરજી, જમવા વેળા નહાવું. સુ૦ ૩૦
ધાન વખાણી વખોડી ન ખાવું, તડકે બેશી ન જમવુંજી;
માંદા પાસે રાત તજીને, નરણાં પાણી ન પીવુંજી સુ૦ ૩૧
કંદ મુલ અભક્ષ ને બોળો, વાસી વીદલ તે વરજોજી;

જુઠ તજો પર નિંદા હિંસા, જો વળી નરભવ સરજો. સુ૦ ૩૨
વ્રત પચ્ચખ્ખાણ ધરી ગુરૂ હાથે, તીરથ યાત્રા કરીએજી;
પુન્ય ઉદય જો મોટા પ્રગટે, તો સંઘવી પદ ધરિયે. સુ૦ ૩૩
મારગમાં મન મોકળુ રાખી, બહુ વીધ સંઘ જમાડોજી;
સુર લોકે સુખ સઘળાં પાંમે, પણ નહીં એવો દહાડો. સુ૦ ૩૪
તીરથ તારણ શીવ સુખકારણ, સિદ્ધાચલ ગિરનારજી;
પ્રભુ ભક્તિ ગુણ એણે ભવજલ, તરીએ એક અવતારે. સુ૦ ૩૫
લોકીક લોકોતર હિત શિક્ષા, છત્રીસીએ બોલીજી;
પંડિત શ્રી શુભવીર વિજય મુખ, વાણી મોહન વેલી. સુ૦ ૩૬

सझाय.

સજ્જા ભલીરે સંતોષની, કીજીએ ધર્મ રસાલરે; એ ટેક
મુગતી મંદીર માંહી પોઢીયા, સુતાં સુખ અપારરે. સ૦ ૧
સંજમ તલાઇ ભલી પાથરી, વિનય ઓશીસાં સારરે;
સમતાએ ગાલ મસુરીયાં, વેજણીઓ વ્રત ધારીરે. સ૦ ૨
ઉપશમ ખાટ પછેવડી, સોલડીએ વેરાગરે;
ધર્મ શીખ ભલી ઓઢણી. ઓઢે તે ધર્મને જાણરે. સ૦ ૩
એ સજ્જાએ કોણ પોઢશે, પોઢશે શીયળવંતી નારીરે;
કવીયણ મુખ ઇમ ઉચરે, પોઢશે પુરૂષ વ્રત ધારીરે; સ૦ ૪
ધર્મ કરો તુમે પ્રાણીયા, આતમ ને હિતકારીરે;
વિનય વિજય ઉવઝાયનો, લ્યો કેવળ સુખકારીરે. સજ્જા૦ ૫

॥ श्री रत्नाकर पच्चीशी ॥

શ્રેયઃ શ્રિયાં મંગકેલિ સદ્મ, નરેંદ્ર દેવેંદ્ર નતાંઘ્રીપદ્મ;
સર્વજ્ઞ સર્વાતિશય પ્રધાન, ચિરંજય જ્ઞાનકલા નિધાન ॥૧॥
જગત્રયાધાર કૃપાવતાર, દુર્વાર સંસાર વિકારવૈદ્ય;
શ્રીવીતરાગ ત્વયિ મુગ્ધ ભાવા, દ્વિજ્ઞપ્રભો વિજ્ઞપયામિ કિંચિત્

કિંબાલલીલા કલિતો ન બાલઃ પિત્રોઃપુરો જલ્પતિ નિર્વિકલ્પઃ
તથા યથાર્થં કથયામિ નાથ, નિજાશયં સાનુશયસ્તવાગ્રે ॥૩॥
દત્તં નદાનં પરિશીલિતંચ, ન શાલિશીલં ન તપોભિતપ્તં;
શુભો ન ભાવોપ્ય ભવ ભ્રમેસ્મિન્, વિભોમયા ભ્રાતમહો મુધૈવ ૪
દગ્ધોગ્નિના ક્રોધમયેન દષ્ટો, દુષ્ટેન લોભાખ્યમહોરગેણ;
ગ્રસ્તોભિમાના જગરેણ માયા, જાલેન બદ્ધોસ્મિકથં ભજેત્વાં॥૫॥
કૃતંમયા મુત્રહિતં નચેહ, લોકેપિ લોકેશ સુખં નમે ભૂત્;
અસ્મા દશાં કેવલ મેવ જન્મ, જિનેશ જજ્ઞે ભવ પૂરણાય ॥૬॥
મન્યે મનોયન્ન મનોજ્ઞ વૃત્તં, ત્વદાસ્ય પીયુષ મયુખલાભાત્;
દ્રુતં મહાનંદ રસં કઠોર, મસ્મા દશાં દેવ તદશ્મતોપિ ॥૭॥
ત્વત્તઃ સુદુઃપ્રાપ્ય મિદં મયાપ્તં, રત્નત્રયં ભૂરિ ભવ ભ્રમેણ;
પ્રમાદ નિદ્રા વશતો ગતં તત્કસ્યાગ્રતો નાયકપૂત્કરોમિ ॥૮॥
વૈરાગ્ય રંગો પરવંચનાય, ધર્મોપદેશો જનરંજનાય;
વાદાય વિદ્યાધ્યયનંચમે ભૂત્ કિયદ્બ્રુવે હાસ્યકરં સ્વમીશ ॥૯॥
પરાપવાદેન મુખં સદોષં, નેત્રં પરસ્ત્રી જન વીક્ષણેન;
ચેતઃ પરાપાય વિચિંતનેન, કૃતં ભવિષ્યામિ કથં વિભોહં ॥૧૦॥
વિડંબિતં યત્સ્મર ઘસ્મરાર્તિ, દશા વશાત્સ્વં વિષયાંધલેન;
પ્રકાશિતં તદ્ભવતો હ્રિયૈવ, સર્વજ્ઞ સર્વં સ્વયમેવ વેત્સિ ॥૧૧॥
ધ્વસ્તોન્ય મંત્રૈઃ પરમેષ્ઠિ મંત્રઃ કુશાસ્ત્ર વાક્યૈર્નિહતાગમોક્તિઃ;
કર્તું વૃથા કર્મ કુદેવ સંગા, દવાંછિહિ નાથ મતિ ભ્રમો મે ॥૧૨॥
વિમુચ્ય દ્રગ્લક્ષ્ય ગતં ભવંતં, ધ્યાતા મયા મૂઢ ધિયા હૃદંતં;
કટાક્ષ વક્ષોજગભીર નાભી, કટી તટીયાઃ સુદશાં વિલાસાઃ ॥૧૩॥
લોલેક્ષણા વકલ નિરીક્ષણેન, યો માનસે રાગલવો વિલગ્નઃ;
ન શુદ્ધ સિદ્ધાંત પયોધિ મધ્યે, ધૌતો પ્યગાત્તારક કારણંકિ ॥૧૪॥
અંગં ન ચંગં ન ગણો ગુણાનાં, ન નિર્મલઃ કોપિ કલા વિલાસઃ;

સ્ફુરત્પ્રભા ન પ્રભુતા ચ કાપિ, તથાપ્યહંકારકદર્થિતો હું ॥૧૫॥
આયુર્ગલત્યાશુ ન પાપબુદ્ધિર્ગતં વયો નો વિષયાભિલાષઃ
યત્નશ્ચ ભૈષજ્ય વિધૌ ન ધર્મે, સ્વામિન્મહામોહ વિડંબનામે॥૧૬॥
નાત્મા ન પુણ્યં ન ભવો ન પાપં, મયા વિટાનાં કટુગીરપીયં;
અધારિ કર્ણે ત્વયિ કેવલાર્કે, પરિસ્ફુટે સત્યપિ દેવ ધિગ્માં ॥૧૭॥
ન દેવપૂજા ન ચ પાત્રપૂજા, ન શ્રાદ્ધ ધર્મશ્ચ ન સાધુધર્મ;
લબ્ધ્વાપિ માનુષ્યમિદં સમસ્તં, કૃતં મયારણ્ય વિલાપ તુલ્યં॥૧૮॥
ચક્રે મયા સત્સ્વપિ કામધેનુ કલ્પ દ્રુચિંતામણિષુ સ્પૃહાર્તિઃ;
ન જૈનધર્મે સ્ફુટશર્મદે પિ, જિનેશ મે પશ્ય વિમૂઢભાવં ॥૧૯॥
સદ્ભોગલીલા ન ચ રોગકીલા, ધનાગમો નો નિધનાગમ શ્ચ;
દારા ન કારા નરકસ્ય ચિત્તે, વ્યચિંતિ નિત્યં મયકાધમેન ॥૨૦॥
સ્થિતં ન સાધોર્હૃદિ સાધુવૃત્તા ત્પરોપકારાન્ન યશોર્જિતં ચ;
કૃતં ન તીર્થોદ્ધરણાદિ કૃત્યં મયા મુધા હારિતમેવ જન્મ ॥૨૧॥
વૈરાગ્યરંગો ન ગુરુદિતેષુ, ન દુર્જનાનાં વચનેષુ શાંતિઃ;
નાધ્યાત્મલેશો મમ કોપિ દેવ, તાર્યઃ કથં કારમયં ભવાબ્ધિઃ॥૨૨॥
પૂર્વે ભવે કારિ મયા ન પુણ્ય, માગામિજન્મન્યપિ નો કરિષ્યે;
યદીદશોહં મમ તેન નષ્ટા, ભૂતો ભવર્દ્ભાવિ ભવત્રયીશઃ ॥૨૩॥
કિં વા મુધાહં બહુધા સુધા ભુક્, પૂજ્ય ત્વદગ્રે ચરિતં સ્વકીયં;॥
જલ્પામિ યસ્માત્ ત્રિજગત્સ્વરૂપ, નિરૂપકસ્ત્વં કિયદેતદત્ર ॥૨૪
દીનોદ્ધારધુરંધર સ્ત્વદપરો નાસ્તે મદન્યત્કૃપા,
પાત્રં નાત્ર જને જિનેશ્વર તથાપ્યેતાં ન યાચે શ્રીયં;
કિં ત્વર્હ ન્નિદમેવ કેવલ મહો સદ્બોધિ રત્નં શિવં,
શ્રીરત્નાકરમંગલૈકનિલયઃ શ્રેયસ્કરં પ્રાર્થયે ॥૨૫॥

ઇતિ રત્નાકર પચ્ચીસી સમાપ્ત:

सामायकना दोष ३२.

मनना दश दोष—१ वैरी देखी रीस करे. २ अविवेक चिंतवे. ૩ અર્થ ન ચિંતવે, ४ મનમાં ઉદ્વેગ ધરે. ૫ યશની વાંછા કરે. ૬ વિનય ન કરે. ૭ ભય ચિંતવે. ૮ વ્યાપાર ચિંતવે. ૯ ફળનો સંદેહ રાખે. ૧૦ નિયાણું કરે.

वचनना दश दोष—१ કુવચન બોલે. ૨ હુંકારા કરે. ૩ પાપ આદેશ દીએ. ૪ લવારો કરે. ૫ કલહ કરે. ૬ આવો જાઓ કહે. ૭ ગાળ બોલે. ૮ બાળક રમાડે. ૯ વિકથા કરે. ૧૦ હાંસી કરે.

कायाना बार दोष—१ આસન ચપળ. ૨ ચાર દીશાએ જુવે. ૩ સાવદ્ય કામ કરે. ૪ આળસ મરડે. ૫ અવિનયે બોલે. ૬ ઓઠું લેઇ બેસે. ૭ મેલ ઉતારે. ૮ ખરજ ખણે. ૯ પગ ઉપર પગ ચઢાવે. ૧૦ અંગ ઉઘાડું મુકે. ૧૧ અંગ ઢાંકે. ૧૨ ઊંઘે.

જાહેર ખબર.

આ ચોપડી શા. મોહનલાલ લલુભાઇ (સભાના સેક્રેટરી) ઠે. રતનપોળમાં શેઠની પોળમાંથી તથા શા. બાલાભાઇ કકલભાઈ ઠે. માંડવીની પોળ નાગજીભુધરની પોળમાંથી મળશે.

અમદાવાદ.